

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 360 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 540 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 540 Din

SLOVENEČ

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Računalni se ne vračajo, ne frankirane
pisma se ne prejema. Uredništvo
telefon št. 2030, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349
za inozemstvo, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cencoglasov
Izop. peti-vrsta
malloglasni po 150
in 20, večji oglašni
nad 45 mm v širini
po 20 in 25, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškim delu
vračila po 10 Din
Pr. verjem g
naročnik topust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedelika in
dneva po prazniku

Protidržavno delo

Samovladje in reakcija, politična in socialna, nista eno in isto. Vsako vladavino je treba presojati po tem, kako se izkaže v dejanju. In tako imamo v zgodovini samovlade in samovladarje, ki so začetniki najliberalnejše zakonodaje. Jožef II. je izvedel ob nerazumevanju in odporu tako višjih kakor nižjih slojev najdalekosežnejše reforme socialnega značaja. Marsikatero temeljno zahtevo francoske revolucije, ki je radi nesposobnosti ljudskih tribunov in nepremostljivega medsebojnega nasprotstva strank ostala na papirju, je izpeljal šele Napoleon I. Moderni Nemčiji je položili osnovne kamne monarhi Friderik in njegovi nasledniki. Fevdalno stanovsko privilegovano plemstvo kot oviro k družabnemu napredku je bila izpodkopala absolutistična monarhija, še preden so jo revolucionarne demokracije meščanstva docela strmoglavile. Začetek osvobodjenja ruskega kmeta so položili carski samovladarji in Aleksander I. je bil v prvi polovici svojega vladanja najliberalnejši knez Evrope. Angleško visoko plemstvo pa, predstavljeno v konservativni stranki, ki je menjalo se z liberalno buržoazijo vladala Anglijo, lahko rečemo, čisto absolutistično, je v prvi polovici 19. stoletja inavgurirala socialnopolitično zakonodajo. Nočemo govoriti o motivih, ki so bili tu vse merodajni; dejstvo je, da se je po samodržavju izvedlo veliko najfundamentálnejših reform političnega in socialnega značaja, na katerih se je zasnova za tem demokracija; tudi ni bilo vse storjeno iz razlogov bojazni pred bodočim, preračunosti, oportunitete, izigravanja enega proti drugemu, ampak marsikaj so samodržavne vladavine izpeljale iz prosvetljenosti, umnega predvidevanja bodočega razvoja in plemenitih nagibov vladarja ali njegovih srečno izbranih svetovalcev ter njihove stvariteljske iniciative in zmoglosti.

Gotovo je, da se vsako samodržavje kljub temu, da inteligentni in svoj čas prehiteljavč vladar lahko veliko dobrega in bodočnost nosečega stori, prejalislej izrodi; to uči zgodovina brezizjemno. Kakor je namreč včasih, v izjemnih razmerah, velika ali celo v eni sami osebi osredotočena oblast silno sredstvo za izvedbo ravno najdalekosežnejših in najtežjih reform, ki bi se sicer ne dale doseči, ta to je samovladstvo na drugi strani najtežja izkušnja za njegovega nosilca ali nosilce, da se ne obosobijo in izgube ona tla, na katerih mora sloneti vladavina, prav posebno pa absolutna, ako naj je v obli blagor, to je: zaupanje množice. Gotov, večji ali manjši del tega zaupanja ima n. pr. tudi italijanski fašizem, španska ali pa boljševiška diktatura in vsi organi, ki jih te vladavine snujejo, naj so še tako omejeni na gotove plasti, imajo samo ta namen, da na ta ali oni način predstavljajo množico, njene najintimnejše želje in potrebe in da se samovladar ob njih orientira. Ker pa kljub temu en sam človek ali mali krog trajno ne more ostati na tisti nadčloveški višini, s katere bi mogel obli blagor vedno nepogrešno prav presojati in voditi končno le sam, ker v to potrebne intelektualne in moralne kvalitete navadnemu človeku v celoti niso dane, ker nedeljena in premalo kontrolirana oblast po človeški slabosti končno neizogibno vede v napačno rabo, zato more samovladstvo biti koristno edino le kot prehodno stanje v izjemnih prilikah.

Naš vladar je tako v svojem manifestu kakor v izjavah francoski ter angleški javnosti to z nedvoumno jasnostjo povedal: da smatra sedanje stanje le kot nujno potreben provizorij v naših nenormalnih razmerah zato, da se vpostavi resnična demokracija in da pri tem reformnem delu računa na podporo delovnih in rodoljubnih množic, kojih obupno stanje hoče izboljšati. Edino to je in more biti namen sedanje vladavine: da se doseže to, česar se ni radi nesposobnosti in mentalitete gotovih strank in iz drugih vzrokov moglo doseči pod parlamentarno vladavino. Zdej pa prihajajo gotovi »gospodarski krogi« in z neverjetno predrznostjo podtikajo kralju in njegovi vladi čisto druge namene, hoteč v ljudstvu s silo ustvariti čisto napačno mnenje, da je monarhično samovladje identično s politično in socialno reakcijo! Z neko slajno neokusno vsiljivostjo se vladarju in njegovim ministrom imputira, kakor da se je preokret v naši državni politiki storil samo zato, da se sploh uniči demokracija, da se uvedejo po inteligentnem in premoženjskem cenzusu zastopstva privilegiranih slojev in da se inavgurira razredna vlada velekapitalistov

— da bi se torej razmere poslabšale, namesto da bi se izboljšale! To početje stvarno ne pomeni ničesar drugega kot indirektno, zato pa nič manj učinkovito **podpiranje boljševiziranja** mas s tem, da se podkrepljuje to, kar komunisti v sedanjem trenutku z neugnano vztrajnostjo itak skušajo delavstvu direktno dopovedati, da namreč hoče sedanji režim odzveti neposredno množicam s trudom pridobljene socialne pravice, da pomeni skrajno reakcijo in da se mora zato množica proti njemu odnašati negativno in sovražno! Na tak način te vrste »gospodarski krogi«, čeprav nehoti pomagajo vsem protidržavnim, defetističnim in revolucionarnim elementom razdirati in spravljati ob vspeh velikodušne intencije in delo našega vladarja ter njegove vlade, ki gre za zadovoljitvijo naroda, vseh njegovih slojev, ne pa samo enega razreda! Ali je mogoče še bolj vznemirjati ljudstvo, mu jemati zaupanje v sedanjo vladavino in širiti deprimirano ter prevratno razpoloženje kakor s takim podtikanjem ultrareakcionarnih namenov vladi, katerih le-ta nima in imeti ne more?

Skrajna desnica gospodarskih krogov zakriva svoje reakcionarne, delovnim in rodoljubnim množicam sovražne namene pod prevezo, da treba dati našemu gospodarstvu, ki da je s socialnimi datjavi v prid delavstva preveč obremenjeno, več svobodnega razmaha, da treba dvigniti produkcijo, da so pri nas ponekod gospodarske razmere preveč primitivne, da bi prenesle moderno socialno zakonodajo itd. itd. Seveda so to prazni izgovori, za katerimi se ne skriva nič drugega kakor želja izvestnih krogov, da bi jim država z odpravo na podjetniških slonečega dela socialnih bremen pomagala na stroške delavskega življenjskega položaja delati čim večje profite. Toda država je tudi za delavca, ona je obvezana napram vsem stanovom in zaslučuje obli interes, ne pa interesa enega samega sloja. Kdor jo hoče udingati le sebi, le enemu faktorju gospodarskega procesa in napredka, ta dela faktično proti državi, in to so ravno oni gospodarski krogi, ki zdaj delajo razpoloženje proti delavski zaščitni zakonodaji in si brez vsakega upravičenja dajo videz, kakor da so njihove želje in namere identične z vladnimi.

Industrija je napredovala in napreduje samo tam, kjer je dostojno preskrbljeno za delavca. Dvig industrije gre povsod vzporedno z dvigom socialnopolitične zakonodaje, kakor v Angliji, Franciji, Nemčiji, ali z dvigom življenjskega standarda delavstva, kakor v Ameriki. Tega načela se drži celo Mussolini, ki je delavske sindikate sam po fašistil, socialnopolitične zakonodaje pa ni odpravil, marveč jo v tem ali onem oziru še izpopolnil; celo parlament je postavil na večalimenj korporativno podlago. Gospodarsko dobro postavljen in kulturno visoko stoječ delavski stan pomeni močnega konsumenta, dočim tam, kjer je večina naroda obsojena na be-raško eksistenco, tudi industrija ne more prosperovati. Zadovoljen in zasiguran delavec je tudi edino pravi sočinitelj modernega proizvodnega procesa, ki za svoj napredek zahteva inteligentnega in dobro postavljenega delavca, ne pa lačno paro. Tak delavec je končno tudi nacionalen in državni element, element reda in miru, dočim so zatirani sužnji proletari naravno najhujši revolucionarji. Kdor torej dela za zasužnjevanje delavca, ta dela za revolucijo — to je stvar, ki so jo že davno razumeli že angleški peri in baroni, ne razumejo je pa žal še danes ne izvestni »gospodarski krogi« Jugoslavije, in sicer zato ne, ker nimajo tistega globokega državnega smisla. Tisti, ki se izgovarjajo na primitivne razmere, ki da ne prenesejo socialnopolitičnih datjatev, tisti naj pri primitivnih razmerah kar ostanejo. Napredek velike industrije pa ne trpi nobenega primitivizma. »Velika« industrija, ki ne zmora delavstvu dostojnih plač, sploh ni vredna, da eksistira. Sicer pa so socialna »bremenca« proporcionalno razdeljena po velikosti obrata. Tisti pa, ki menijo, da jim mora država preskrbeti in garantirati na stroške drugih državljanov dobiček ali pa mogoče še pokrivali njihove deficite s subvencijami, ti naj se kot življenjskega boja nespobni elementi sploh ne lotijo industrije; saj hvalabogu ne manjka podjetnih posameznikov in trustov, ki bodo lahko dvignili našo produkcijo do najvišje stopnje, zraven pa svoje delavce postavili ravno v interesu produkcije na čim višjo stopnjo. Zato pa se nam na večalimenj odkrite jeremijade izvestnih

Nov načrt invalidskega zakona

Strokovna komisija za izdelavo načrta že imenovana

Belgrad, 31. jan. (Tel. Slov.) »Slovenec« je že poročal, da se pripravljajo v socialnopolitični zakonodaji velike spremembe. Naglasili smo, da se je sestavila komisija, ki naj pregleda invalidski zakon in v glavnem očrta, kaj se name-rava v novem zakonu ukiniti. Danes smo dobili v ministrstvu za socialno politiko potrdilo naših trditvev, ko minister za socialno politiko uradno objavlja:

»Po triletnem uporabljanju invalidskega zakona od 17. nov. 1925 se je pokazalo, da je treba invalidsko vprašanje nanovo in temeljito proučiti in izvršiti korenite preosnove našega invalidskega vprašanja. Pri izvedbi teh preosnov je treba računati z razmerami in z načeli proračunskega varčevanja in načeli, da se priznavajo kot invalidi samo tisti, ki so v resnici za gospodarsko delo nesposobni, in da se enako razporede, kakor tudi, da se pravice na prejemanje invalidnine priznavajo samo tistim, ki so je v resnici neobhodno potrebni. Te preosnove bi obstojale v tem, da se sprejme novi invalidski zakon, čigar izvrševanje bi napravilo finančni efekt sorazmeren našim gospodarskim in finančnim vprašanjem. V namenu, da se vse priprave za te preosnove čim hitreje in sigurneje izvrše, odrejam na podlagi § 7 zakona o osrednji upravi in § 4 uredbe o ustroju socialnopolitičnega ministristva to-le:

Sestavi naj se komisija, ki ima dolžnost, da invalidsko vprašanje temeljito obravnava in da

na podlagi konkretnih predlogov o najugodnejšem načinu rešitve tega vprašanja izdela načrt novega invalidskega zakona ter načrt o spremembah in dopolnitvah uredbe o pregledu invalidcev. Za člane strokovne komisije za proučevanje invalidskega vprašanja imenujem te-le osebe:

Radoslav Krstič, div. general, kot zastopnik predsednika ministrskega sveta, Jovan Jovanović, kasacijski sodnik, predsednik I. oddelka višjega invalidskega sodišča v Belgradu, Milutin Stanojevič, brigadni general, načelnik adjutantskega oddelka, kot zastopnika vrstvenega ministra, Miloš Stojilković, član glavne kontrole, kot njen zastopnik, Ljubomir Hofmanović, načelnik splošnega oddelka, Nikola Veličković, načelnik invalidskega oddelka v ministristvu za socialno politiko, kot zastopnika tega ministristva, Milutin Petivanović, sodnik sodišča I. st. za belgrajski okraj, član I. oddelka višjega invalidskega sodišča v Belgradu, Božidar Misičković, šef pokojninskega oddelka v finančnem ministristvu kot zastopnik tega ministristva, Milan Kocanović, inspektor socialno-političnega ministristva v pokoju, kot zastopnik Društva vojnih invalidov, osrednji odbor v Belgradu. Za strokovne zdravniške referente te komisije imenujem te-le osebe: Dr. Gregorije Jovović, upravnik ortopedičnega zavoda v Belgradu, za referenta pa Dragotina Gorupa, tajnika invalidskega oddelka v ministristvu.

Iz novega kazenskega zakonika

Smrtna kazen - Odprava plodu - »Kanzelparagraf«

Belgrad, 31. jan. (Tel. Slov.) Poročali smo že, da vsebuje novi kazenski zakonik smrtno kazen. Smrtna kazen je določena in se izvrši na večaljih. Zakon določa

smrtno kazen

za te-le delikte:

Za usmrtilcev kralja, prestolonaslednika, kraljevega namestnika, ne glede na to, ali gre za umor ali uboj. Smrtna kazen je določena po § 167. Nadalje se določa smrtna kazen za umor, če kdo po premišljenem naklepu koga usmrti. To se lahko kaznuje tudi z dosmrtno ječo. Toli-ko je torej novi zakon milejši od dosedanjega avstrijskega, ker je stari poznal le smrt in se je zločinec le tedaj rešil smrti, če je sodni dvor predlagal pomilostitev in če je bila ista odoberna. Sedaj bo lahko sodnik izrekel dosmrtno ječo.

Dalje se določa smrtna kazen, če kdo koga usmrti, pa poleg tega ogroža tudi življenje drugih. Omenja se tudi roparski umor.

Uboj, to je usmrtilcev v sovražnem namenu, ne da bi imel namen, koga usmrtiti, se kaznuje z ječo do 10 let. Tudi v tem oziru je novi zakon milejši od dosedanjega avstrijskega, ker more sodnik znižati kazen tako nizko, kakor hoče. Zakon določa kazen do 10 let.

»gospodarskih krogov«, ki so ostali na stopnji socialnega pojmovanja še pred Tiberijem in Sempronijem Gracchom, ni treba ozirati. Nosilci našega gospodarskega napredka so in bodo ljudje velikega stila, podjetnosti in razmaha, ne pa takile primitivistični »gospodarski krogi«.

Kampanja za uničenje naše socialnopolitične zakonodaje je zato protidržavna, škodljiva tako našemu gospodarskemu napredku kakor našemu političnemu ugledu v svetu, ter pomeni naravno izpodkopavanje sedanje vlade in njene avtoritete, ker se jo ljudstvu predstavlja čisto po krivici kot reakcionarno. Ta reakcionarna kampanja diametralno nasprotuje državnim, vsemu narodu dobrohotnim intencijam našega vladarja, ki si je vzel za zgled in se poziva na svojega blagopokojnega ofeta, kateri je bil eden najbolj demokratičnih in socialno mislečih vladarjev moderne Evrope. Zato mislimo, da je čas, da se ta državo rušeča kampanja neha. Predsednik naše vlade pa, ki kot vojak ume in pozna težnje in potrebe naroda, bo tem krogom najdostojnejše odgovoril, če bo, kakor je to storil veliki Bismarck s svojo poslanico od 17. novembra 1881 vsem junkerjem vkljub, inavguriral napovedano ero našega gospodarskega dviga s poudarkom in potrebo izpopolnitvijo delavske zaščitne zakonodaje. Kajti brez te ni in ne bo tudi ne gospodarskega dviga!

Odprava telesnega plodu.

§§ 170 in 173 govorita o odpravi telesnega plodu. Zakon pravi v glavnem:

Noseča ženska, ki odpravi telesni plod, se kaznuje z ječo do treh let. Gotove olajšujoče okolnosti lahko kazen ublažijo. To zakon v tem slučaju izrečno navaja. Če nezakon-ska sama odpravi telesni plod, se lahko tudi oprosti vsake kazni. Kdor da noseči ženski na njeno zahtevo kako sredstvo za odpravo telesnega plodu, se kaznuje s strogim zaporom. Zdravniki, lekarnarji in babice, ki to izvršujejo proti nagradi, se kaznujejo z ječo do 5 let. Zdravnik ali babica, ki že započeto odpravo telesnega plodu dovršita in o tem ne obvestita pristojne oblasti v roku treh dni, se kaznujeta z ječo do 1 leta. Kdor da noseči ženski kako sredstvo za odpravo telesnega plodu in ga nasproti njej sam uporabi brez njene volje in s tem povzroči odpravo telesnega plodu, se kaznuje z ječo do 5 let. Ako ženska radi tega umre, se storilec kaznuje z ječo najmanj 5 let.

Nekazniv pa je zdravnik, ki noseči ženski po prejšnji prijavi oblasti in na podlagi mnenja zdravniške komisije povzroči prenehanje nosečnosti ali izvrši splav (pobačaj), da ji reši življenje ali odstrani neizogibno nevarnost za njeno zdravje, kadar to na noben drug način ni mogoče.

Kdor pa javno ali s tiskom objavlja oglase, s katerimi se prikriti ali naravnost ponuja in javno izlaga (razstavlja), ali hvali gotova sredstva ali orodje za splav (pobačaj), ali ponuja svojo ali tujo uslugo za to, se kaznuje s strogo ječo do 1 leta.

Razlika med prejšnjimi in sedanji do-ločbami je torej v glavnem ta: Prejšnji kazenski zakon je tudi zdravnikom prepovedoval odpravo telesnega plodu, kazni jih je oprostil le, če so izvršili odpravo pod pristiskom neodoljive sile, to je, da rešijo življenje. Novi kazenski zakon izrečno določa, da zdravnik v takih slučajih, kakor tudi v primerih, da bi odvrnil nevarnost za zdravje, ne bo kaznovan.

Splav, odprava telesnega plodu, je v gotovih slučajih prost kazni.

Nadalje dela novi zakon razliko med poročenimi ženskami v toliko, da je neporočena pod gotovimi okolnostmi prosta kazni, če odpravi svoj plod, poročena pa je za ta slučaj odgovorna in kazniva.

V § 400 je takozvani

kancel-paragraf.

Zakon določa: »Verski zastopniki, ki uporabijo svojo duhovno oblast v strankarske namene, ko izvršujejo svoja verska opravila, ali z razglasi verskega značaja ali sploh z izvrševanjem svojih uradnih opravil, se kaznujejo z ječo do 2 let ali tudi denarno.«

Določba je torej precej splošna in dopušča široko razlago, zlasti pri uporabi kazni.

Kaj se godi v Rusiji?

Vodilni sovjetski krogi so vidno vknemirjeni in iz njihovega delovanja odseva strah in bojazen pred raznimi opozicijskimi strukturnimi, ki v zadnjem času pridobivajo na moči. Pristajši Trockega razvijajo velikopotezno tajno propagando in iz številnih deloma od oblasti zaplenjenih letakov in brošur proti Stalinu in njegovi skupini je razvidno, da obstaja zelo razširjena nezakonita organizacija, ki ima svoje celice v vsakem večjem podjeju. Dokazano je, da imajo narodni socialisti prav ozke zveze s temi celicami in da se trudijo zbrati in organizirati vse nezadovoljne elemente.

V Ukrajini vodi sled tem zvezam na deželo, v vasi in v inozemstvo k emigrantskim organizacijam. Ravno to dejstvo pa povzroča vodilnim krogom največ skrbi, ker so najbolj bojno okrepitev protikomunističnega razpoloženja med kmetijskim prebivalstvom in ker hočejo za vsako ceno potlačiti vsako politično osamosvojitvev in probujenje podeželskega prebivalstva.

Lakota in pomanjkanje, ki vladata v mnogih pokrajinah ogromne ruske države, dobro služita tajni propagandi. Včasno je tudi to, da so uradne oblasti v Moskvi zelo slabo informirane o dogodkih v posameznih pokrajinah. Če se zgodi kaj »izrednega«, so ravno te oblasti najbolj presenečene. Na najmanjši pojav zato one reagirajo z odločnimi ukrepi, vidče vse povsodi zarote in tajne upore. Celo v najvišjem političnem uradu vodilni člani nimajo več medsebojne zaupanja. Slova in edinstvo je samo zunanja: vsak poskuša okrepiti svoj osebni vpliv in pridobiti čimveč pristavev. Do podrobnosti izpeljano vohunstvo onemogoča vsak razgovor med tovariši. Vsakdo mora mišljenje vodstva sprejeti brez vsake rezerve. Tako imenovani kontrolni odbor stranke, ki mora paziti na to, da se obrani čistost programa, dobiva v zadnjem času številne dopise, v katerih se posamezne skupine medsebojno obtožujejo, da so nezaupne in verolomne. Stranka ima pač preveč pristavev, ki so samo iz materialnih osebnih koristi in dobičkarstva njeni člani. Večina članov misli samo na »sigurno eksistenco«: pravih revolucionarjev je prav malo.

Komunistična mladina pa se poskuša uveljaviti in zato se da lahko speljati v to ali ono smer. Razne verske družbe in tajne organizacije so dobile mnogo pristavev z vrst te mladine. Prostožidarstvo je precej pridobilo, dasiravno se ne sme javno pojaviti. Iz tega se ravno vidi, kako močno si mladina želi osvoboditve izpod jarma strankarske diktature. Današnji položaj je tak, da bi bilo razpoloženje za prevrat narodnih socialistov prav ugodno; vendar ni nobene vodilne osebnosti, ki bi mladino zbrala in jo vodila.

Diktator Stalin in njegovo društvo dobro poznajo nevarnost in zato gledajo da mladino čim bolj upori. Ona vodi vso akcijo za pomoč gladnim, vodi kontrolo v uradih in podjetjih in celo volivno propagando. Njegov poseben v vojnem zrakoplovstvu, organizira in vodi tečaj za pobijanje neizkušenosti. Vse te akcije se izvršujejo pod krepkimi vojaškimi gesli, za katere ima mladina čisto dopadajenja.

Delavstvo je kljub desetletni vzgoji v duhu naukov pokojnega Ljulina še vedno »nepopolno«: Sklenitev kolektivnih pogodb, ki bi morale biti sprejete že v prvih dneh januarja, se še vedno odlašajo. Strokovne zveze so dosegle, da se plača delavstva od časa do časa in po potrebi uravnava z ozirom na cene važnejših potrebščin. Mnoga podjetja so se morala zadovoljiti celo samo s tem, da so sprejela kolektivne pogodbe samo za pol leta; 1. aprila se potem prične pogajanja za zopetno polletno podaljšanje. Diktatura stranke je pri tem brez moči proti nezadovoljstvu množice. Zelo težavna je še vedno aprovizacija in zato ljudje zelo radi verjamejo fantastičnim govoricam.

Predvolivna borba je po deželi vnesla malo več življenja v dolgočasne zimske mesece. Agitacija je zelo živahna in udeležuje se je mlado in staro.

V Srbiji bo promet kmalu upostavljen

Belgrad, 31. jan. (Tel. »Slov.«) Vremenska poročila navajajo, da je ponekod veter ponehal. Drugod pa še vedno dela na progah zamete. Splošno stanje se je zelo izboljšalo. Proge se čistijo s pomočjo delavcev in vojakov. Upati je, da bo mogoč promet v najkrajšem času vzpostaviti.

Druge skrbi, ki zadevajo zlasti kmetijske in gospodarske kroge, so, kaj bo, če bo nenadoma nastal jug. Sneg bi se pričel topiti v masah. V tem slučaju se je resno bati, da bi Donava prestopila bregove.

Liška proga zopet zametena

Zagreb, 31. jan. (Tel. »Slov.«) Vreme se je nenadoma poslabšalo. Okrog 5 popoldne je pričel lahno naletavati sneg.

Pričakovalo se je, da bo danes v Liki nastopilo lepo vreme in da bo mogoče progo očistiti. V resnici pa se je vreme nenadoma obrnilo in je zopet zapadlo veliko snega, tako da je zametlo še tisti del prog, ki je bil že očiščen in sposoben za promet. Sedaj je stanje tako, da ni mogoče napovedati, kdaj se bo lahko otvoril na liški progi železniški promet.

Proračuni ministrstev sestavljeni

Belgrad, 31. jan. (Tel. »Slov.«) Ministrstva so na podlagi okrajšanih finančnih ministrstev, da naj proračun predlože najkasneje do konca januarja, svoja dela dokončala. Iz gradbenega ministrstva smo prejeli to-le obvestilo:

»Gradbeno ministrstvo je dokončalo dela na proračunu 1929-30. Proračun je predložilo finančnemu ministrstvu. Izdelan je na podlagi ministrovih navodil. Izvedlo se je načelo največjega varčevanja ne samo v osebnih, ampak tudi v materialnih izdatkih. V proračunu ni kreditov za nove investicije. Določeni so samo krediti za dovršitev pričetih del. Med materialnimi izdatki so najpomembnejše vsote z ozirom na težko gospodarsko stanje naše države. Nasproti tekočemu proračunu so se dosegli veliki prihranki. Posebna pozornost se je posvetila kreditom za redno vzdrževanje cest in mostov.

Ponarejanje sovjetskih bankovcev

Pustolovski načrti emigrantov - Politično ozadje afera

Berlin, 30. jan. Ze 1. 1927 so v Berlinu odkrili ponarejevalce červoncev, sovjetskega denarja. Ta že skoraj pozabljena afera, ki je v mnogem slična ponarejanju francoskih frankov od strani »madžarskih plemičev in prvakov«, je v zadnjem času znova stopila v ospredje javnega zanimanja. Najvažnejši akti o sodni preiskavi so namreč bili fotografirani in v Angliji objavljeni. Kakor je dosedanja preiskava došla, so bili aretirani osumljeni: emigranti iz Georgije in bavarski »Hackenkreuzlerji« v zvezi z nedavno umrli generalom Maksom Hoffmannom.

To odkritje ni nikogar presenetilo, kajti general Hoffmann je bil znan sovražnik sovjetske Rusije in je celo poskušal proti njim organizirati vojni pohod. V teh njegovih stremeljih so mu seveda bili dobrodošli zavezniki vsake vrste.

V Nemčiji obstojata — kakor znano dve vojaški in industrijski skupini. Ena bi hotela skupno s sovjeti se masčevati nad Francijo in antanto, druga pa bi hotela skupno z antanto podjarmiti sovjetsko Rusijo.

Prvo skupino vodi polkovnik Nikolaj, znani diktator nemškega časopisja med vojno, drugo

Radi tega so se znižale druge postavke do skrajnih možnih mej.

Glede osebnih izdatkov je ministrstvo že reduciralo uradništvo. V predloženem proračunu so samo krediti za neobhodno potrebno strokovno in upravno osebje v zvezi z nadzorniško in potniško službo, ki se mora z ozirom na sedanjí promet čimprej preosnovati in postaviti na popolnoma nov temelj.

Enako so izdelala proračune tudi druga ministrstva. Splošno je opaziti, da so proračuni gospodarskih ministrstev višji, upravna ministrstva pa so jih več ali manj znižala. Proračun kmetijskega ministrstva se je izdatno zvišal. Vprašanje je, v koliko bo finančni minister na zvišanje pristal. Čujemo, da se bo splošni proračun znižal za okrog 30 odstotkov.

pa veleindustrialec Rechberg. Njegov vojaški svetovalec je bil general Hoffmann. General je igral ulogo posredovalca med ponarejevalci sovjetskega denarja in neko angleško kapitalistično skupino.

Ugotovljeno je, da je bil general Hoffmann 1. 1927 z voditelji georgijskih emigrantov v Londonu in da se je tam pogajal o možnosti finansiranja vstaje v Georgiji. Zamisljeno je bilo, da bo vstajo finansiralo podjetje Royal Duchi, ki bi v slučaju uspeha dobilo koncesije za eksploatacijo petrolejskih virov v tej deželi.

Ker so voditelji tega podjetja odbili te avanturistične načrte, zato so se Hoffmann in emigranti v zvezi z nacionalističnimi organizacijami odločili, da falzificirajo sovjetske červonce.

Bili so kmalu razkrinkani in obsojeni. Z amnestijo 1. 1928 pa oproščeni. Med tem so se akti nahajali par dni v Monakovem, kjer so jih doslej še neznani voluni fotografirali. Vsi, ki so bili svoj čas obsojeni, so ponovno aretirani. Vsa nemška javnost z napetostjo zasleduje razvoj te velike afele, ki ima politično ozadje in so vmešane angleške csebe.

Aman Ulah priznan za kralja

London, 31. jan. (Tel. »Slov.«) Reuter poroča, da je afganistanski poslanik v Moskvi izjavil, da so bile čete Habib Ulah obkrožene od vojaštva kralja Aman Ulah. Splošno priznanje Aman Ulah za kralja se pričakuje v kratkem času. Inozemski poslaniki Afganistana sprejemajo poročila le od kralja Aman Ulah. Vsa večja mesta in večje vasi so prišle kralju zvestobe.

Amerika in reparacije

Newyork, 31. jan. (Tel. »Slov.«) Pred odhodom ameriških zastopnikov Morgana in Younga jima je izjavil v svojem in Hooverjevem imenu Coolidge: 1. Določitev nemškega dolga je čisto evropski problem. 2. Reparacijski dolgovi in dolgovit aliirancev so ločeni problemi. Oficialno se pa te instrukcije demantirajo.

Pred obč. volitvami v Bolgariji

Prihodnji mesec se bodo vršile v Bolgariji občinske volitve in vse stranke živahno agitirajo. V mnogih občinah je prišlo do sporazuma med opozicijskimi strankami za skupen nastop proti vladnemu »Demokratskemu zgovoru«. Najglavnejši v organiziranju opozicije je bivši predsednik vlade Malinov, ki se nadeja, da bi složen nastop opozicije dokazal, da je vlada med ljudstvom v manjšini in da se morajo vršiti tudi nove volitve za sobranje.

Decim je opozicija tako složna, pa vladajo v »Demokratskem zgovoru« velike difference med posameznimi skupinami. V mnogih krajih, predvsem v večjih mestih, je prišlo do nesporazuma o razdelitvi mandatov. Kljub naporom vodstva bo vladna stranka v mnogih krajih imela deljene liste.

Drobne vesti

Zaroka angleškega princa. »The Daily News« poroča, da se v kratkem pričakuje zaroka tretjega sina angleškega kralja, 29 letnega vojvode gloucesterskega z 23 letno Angelo, hčerko škotskega vojvode Buccleugh in Queensbwy.

O izročitvi Mravljaka. Jugoslov. oblasti so poslale pojasnila, katera je zaprosil avstrijski justični minister v zadevi izročitve jugoslovanskega političnega begunca Mravljaka. Kakor poroča »Arbeiter Zeitung«, je dobilo deželno sodišče naročilo, da se zopet izjavi, nakar bo justični minister odločil glede izročitve. »Arb. Ztg.« domneva, da Mravljak ne bo izročen.

Neki budimpeštanski list je prinesel vest, da se je zastrupila hčerka jugoslovanskega poslanika v Berlinu Koljak, ki je bila poročena s filmskim režiserjem Klegel. Vest je pa očividno laž, kajti jugoslovanski poslanik v Berlinu ni Koljak marveč Balugdzic, ki pa sploh nima nikake hčere.

Novosadska vremenska napoved: Oblačno, mirni vetrovi, zmeren mráz. Ponekod sneg.

Seja mariborske občinske uprave

Zupan je ob pol 7 otvoril sejo. Prečital je odlok od 6. jan. 1929, s katerim veliki zupan imenuje dr. Juvana za župana, dr. Lipolda za podžupana, ostale občinske svetnike pa kot svetnike. Dr. Leskovar je odstopil. Zupan poroča, da je občina prejela 9.000.000 Din posojila pri Spodnještajerski posojilnici. Zaenkrat ne bo delala s Hipobanko. Oblastni komisar je zavrnal pritožbo glede frančiškanskega pokopališča v pobreški občini.

Odselci se konstituirajo tako-le: Dr. Veble je referent v I. odseku. Zebot v III. Bahunovo mesto je zavzel Petecan. Občinski svet je izvolil upravni odbor, v katerem so župan, podžupan, dr. Jerovšek, dr. Mühleisen, Kejžar in Bahun.

Grčar zahteva, da se zopet uvedejo javne seje. Zupan mu je odgovoril, da je sedanja občinska uprava imenovana od državne oblasti in le njej odgovarja. Podpore delanezmogućim mestnim delavcem, ki bi jim itak šla, se dovolj že sedaj. Predlog se soglasno sprejme.

Dr. Veble poroča za I. odsek: Štirim osebam se zagotovi sprejem v občinsko zvezo, 40 pa se jih sprejme. Ostali del poročila pride v razpravo na prihodnji seji, ker ga odsek še ni pregledal. Za II. odsek poroča dr. Strmšek, za III. Stabej. Tekoča dela se oddajo za 1929 tako-le: Stavbena dela Glaserju, kleparska Romihu, pečarska Kokotu, kolarska Lešnjaku, ključavničarska Lebarju, steklarska Klančniku, pleskarska Ambrožiču, dimnikarska dela se oddajo. Za novo bencinsko črpalko pred Sercevo hišo se odpravi postopanje. Razen tega so se oddala razna regulacijska dela. Nato je podal poročilo IV. odsek. Ob zaključku lista seja še traja.

Tudi danes se je zbralo nekaj radovednežev, ki bi radi prisostvovali seji, pa so morali oditi.

Fotografija »Jutra«, ne pa frančiškana

Dne 9. oktobra 1928 je objavilo »Jutro« člančič pod naslovom »Velike sleparije bivšega meniha«. V tem člančiču je »Jutro« napisalo med drugim: »V Zagrebu so odkrili falzifikatorsko družbo, čije glavni tajniki, organizator in blagajnik je bil Fran Markovič, bivši frančiskanec... Bil je to Fran Markovič, bivši pater, sedaj slušatelj juridične fakultete v Zagrebu... In da bi stvar še bolj držala in da bi se ljudje še bolj zgražali, kakšni ljudje da so med frančiskani, je prineslo »Jutro« tudi fotografijo Frana Markoviča v frančiškanski redovni obleki.

V »Slovenec« smo nato ugotovili vse neločnosti »Jutrovega« poročila in istih se storili tudi drugi listi in je tako moralo »Jutro« vedeti za vse neločnosti svojega poročila. Ugotovljeno je namreč bilo to-le: Fran Markovič, po redovnem imenu fr. Teodor, je bil res preoblečen za frančiškana v zagrebški redovni okrajini, a ga je sredi meseca junija 1927 redovna okrajina sama odpustila iz reda. Nadalje je ugotovljeno, da je bil Fran Markovič samo bogoslovac 2. letnika, nikakor pa ne pater in duhovnik. Zato je čisto jasno, da je absolutno nekorrektno spravljati Markovičovo dejanje v zvezo s frančiškanskim redom. Je to še večja krivica, kakor če bi katero sokolsko društvo odpustilo kakega svojega člana in bi ta pozneje napravil kako kaznivo dejanje, nasproten časopis pa bi potem pisal o veliki slepariji bivšega Sokola in bi potem objavilo še njegovo fotografijo v sokolskem kroju. In vendar ve vsak, da se vsa stvar Sokola niti najmanj ne tiče.

Kljub vsemu temu pa se je »Jutro« večeraj spozabilo do tega nelepega dejanja, da je še enkrat objavilo sliko Markoviča v frančiškanski redovni obleki.

S tem so gospodje pri »Jutru« odkrili vso svojo malenkostnost, a obenem podali vzoren primer, kako objektivni list ne sme poročati.

In zato je za vsakega objektivnega in kulturnega človeka jasno, da je v »Jutru« priobčena Markovičeva slika v prvi vrsti nad vse revna fotografija »Jutrovega« poročanja, za katero mu mi prav gotovo nismo zavidni.

Številne obsodbe po tiskovnem zakonu v Zagrebu

Zagreb, 31. jan. (Tel. »Slov.«) Urednik »Novosti« Aldo Mandl je bil obsjen radi prestopka po § 47. tiskovnega zakona na 14 dni zapor na 1500 Din globe. — Slavko Cihlač je bil obsjen na 2500 Din globe radi prestopka proti § 46. tisk. zak., ker je priobčil neresnične vesti, ki bi mogle vznemiriti javno mnenje, tako da bi postala nevarnost, da bi se napravil kak zločin. — Dragotin Sakulj je bil obsjen po tisk. zak., ker je ustanovil »Zabavno biblioteko«, ker že obstoja v Zagrebu druga »Zabavna biblioteka«. — Zivan Berčić je bil obsjen, ker je v »Hrvat« napisal članke, v katerih se je bavil z umorom od 20. junija, na 14 dni zapor na 1500 Din globe.

Spomenik Račkemu.

Zagreb, 31. jan. Na snočnji seji regulatornega gradbenega odbora se je sklenilo, da se postavi pred Jugoslovansko akademijo spomenik hrvatskemu zgodovinarju Franjo Račkemu.

Socialna uprašanja

Socialno shrbstvo

Nekateri dobro situirani sloji, ki žive v izobilju in ki vidijo le svoje interese, pripisujejo socialno političnim problemom le podrejen pomen ali pa ga sploh ne priznavajo. Takih družabnih slojev imamo precej tudi v naši državi. Pri nas so si nadedi blesteče ime »Gospodarski krogi«. Kot taki si prilaskajo pri konsolidaciji države prvo in zadnjo besedo in najraje bi terorizirali vse odločilne činitelje, češ, da zahteva tako gospodarski napredek države. Ti gospodarski krogi spravljajo v svet svoje zahteve v raznih varijantah, ki pa imajo vse le en refren: Socialna zakonodaja uničuje naše narodno gospodarstvo.

Ta njihov nastop pa dokazuje, da niso niti gospodarski niti državotvorni.

Vojna in njene posledice so prinesle nebroj novih družabnih pojavov, katerih ne more in ne sme prezreti družba. Le pokličimo si v spomin razmere po preobratu! Manjkalo je živil, obleke, stanovanj, spori so razsajali v obratih in nered je bil povsodi. V to vrenje je morala poseči država, ker je bilo to v interesu splošnosti in ne le direktno prizadetih. Sicer so se od tedaj razmere v tem oziru nekoliko zboljšale, toda vse napake še dolgo niso odstranjene. Starim nadlogam se je pridružila še nova: brezposelnost. Vsaka država, ki se hoče gospodarsko dvigniti, bo skušala brezposelnost omejiti. Kajti brezposelnost je mrtvi ud na gospodarskem telesu. Kako se postopa drugod?

Ozrmo se na dve državi z razvito socialno zakonodajo.

Nemčija je izdala že leta 1923. moderen zakon za slučaj brezposelnosti. Kdor postane brezposel, ima pravico do gotove podpore. Sredstva se zbirajo iz prispevkov od podjetnikov, delojemavcev, občin, dežel in države. V glavnem velja načelo: Tekoče in običajne izdatke morajo kriti prispevki delodajalcev, delojemavcev in občin. Le v izrednih slučajih se pritegnejo še dežele in država. Višina prispevkov ni enotna za celo državo. To je pripušeno upravnemu odboru javne borze dela za posamezne okraje. Višina se določa v gotovih odstotkih na prispevke za bolniško zavarovanje. Največ se sme določiti 20%.

Zakon je hotel zavarovati dajatve za slučaj brezposelnosti pred vsako nečestjo, radi česar je določil, da se ne smejo smatrati te dajatve za javne podpore. Za nadaljnjo omiljenje brezposelnosti določa zakon tudi graditev stavb iz javnih sredstev.

V Nemški Avstriji je zakon za slučaj brezposelnosti še modernejši. Ta zakon je bil sprejet dne 24. marca 1920 in je bil od tega časa 22krat noveliziran, pa nikoli ne na slabše.

Nosilec zavarovanja za brezposelnost je država. Posredovalne instance so: Industrijske okrajne komisije. Pri upravi te komisije so udeleženi delojemavci in delodajalci. Najnižje instance so posredovalnice dela. Tudi te vodijo delojemavski in delodajalški zastopniki. Občine so pa čisto izvzete, kvečjemu da fungirajo v gotovih slučajih v imenu in na račun ene izmed omenjenih instanc.

Vsak brezposelni delavec ima pravico do 30tedenske brezposelne podpore. V izjemnih slučajih se mu podaljša ta brezposelna podpora tudi čez 30 tednov.

Prispevki za redne brezposelne podpore padejo izključno v breme podjetnikov in delavcev. Reden prispevek znaša 80% od prispevka za bolniško zavarovanje.

Za izredne brezposelne podpore prispevajo polovico delodajalci in delojemavci, toda največ 50% od prispevka za bolniško zavarovanje. Od ostale polovice pa eno tretjino država, dve tretjini pa dotična dežela.

Brezposelna podpora se izplačuje na davkarijah in znaša mesečno 40 šilingov (ali 320 dinarjev).

Tako izvedeno brezposelno zavarovanje stane obe državi ogromne vsote.

V Nemčiji so znašale dajatve brezposelnim: leta 1924 333 milijonov mark, leta 1925 270 milijonov 700 tisoč mark, leta 1926 nad 1 milijardo mark in leta 1927 nad 745 milijonov mark. V teh izdatkih niso všteti stroški za vzdrževanje posredovalnic dela.

Za rudarje zavarovanje za slučaj brezposelnosti sploh ni izvedeno. Poljedelski delavci pri socialnem zavarovanju zaenkrat ne pridejo niti v poštev; pri ostalih industrijskih delavcih pa znaša 5% od prispevkov za bolniško zavarovanje. Ako napravimo primeri med prispevki v Nemčiji in Nemški Avstriji, morajo priznati tudi »gospodarski krogi«, da so pri nas prispevki za to vejo socialnega zavarovanja zelo, zelo nizki, zlasti še če upoštevamo, da prispevajo polovico delojemalci.

Ta primera nam pa odpira še drugo resnico, da namreč ne vplijejo gospodarski krogi proti socialnim dajatvam iz resnične gospodarske potrebe, ampak le iz želje po čim večjem dobičku na račun delavske ekzisence.

V gospodarskem življenju so gotovi barometri, ki jih ni mogoče zatajiti. Zelo značilen je njegov kazalec v tem, da je blago v državah z višjimi socialnimi dajatvami veliko cenejše od blaga, ki se producira pri nas v Jugoslaviji. Pred uničujočo inozemsko konkurenco (namreč od istega blaga, ki se izdeluje pri nas) varujejo našo industrijo le visoke uvozne carine. Dokaz, da se mora iskati vzrok slabega gospodarstva pri nas v drugih činiteljih, ne pa v socialnih dajatvah.

Kaj je novega

Koledar

Petek, 1. februarja. Ignacij, Ognjeslav, Brigita, Efrem. — Solnce vzhaja ob 7.28 in zaide ob 5. — Dan je dolg 9.32. Dan se začne ob 6.48. Noč ob 6.48. — Dan zraste za 1 uro 28 minut. — Jutri: Svečnica.

Osebnosti

★ **Odlikovanja.** Z redom sv. Save 2. razreda so odlikovani o. Josip Markušič, frančiškanski provincijal v Sarajevu, o. Dominik dr. Mandič, provincijal v Mostaru, o. Vendelin Vošnjak in o. Mihael Troha, bivša provincijala hrvatske frančiškanske provincije; z redom sv. Save 3. razreda ravnatelj frančiškanskih gimnazij: o. Kazimir dr. Ivič v Visokem, o. Mato Čutura na Širokem Brijegu in o. Jozo dr. Olujič v Sinju. — Z redom sv. Save 4. razreda je odlikovan Fran Medič, trgovec v Ljubljani.

★ **Promovirala je v inmostu** za doktorico medicine Tinca Grošljeva iz Poljan pri Škofji Loki.

★ **V naše državljanstvo** sta sprejeta Oskar Bras, ključavničar iz Rudnika in Leonard Ferlan, čevljar iz Rečice.

Ostale vesti

★ **Dnevnik »Slovenec«** velja počeniš z letom 1929 za celo leto 300 Din, za pol leta 150 Din in za en mesec 25 Din. To sporočamo vnovič radi tega, ker se še vedno dobe naročniki, ki nalazujejo upravi manjše zneske v izmeri lanske naročnine.

★ **V Službenih novinah** od 29. januarja t. l. je bil objavljen »Zakon o izpremembi zakonskih odredb, s katerimi se predpisuje zaslusanje ali odločevanje ministrskega sveta odnosno soglasnost finančnega odbora narodne skupščine«. Nadalje sta bila priobčena v istih Službenih novinah »Zakon o izpremembi prispege odvetnikov in javnih beležnikov« in »Zakon o izrednih dnevnicah državnih uslužbencev«.

★ **Znižane izletniške karte ob sobotah in nedeljah na gorenjski prog.** K večrajšji notici pod tem naslovom sporoča ravnateljstvo drž. železnic, da veljajo turistične karte, kupljene dne 1. febr. za povratek dne 2. ali 3. febr.

Prijet tihotapec

Iz Murske Sobotice nam poročajo: Dne 29. januarja je finančna kontrola prejela na vlak med postajama Puconci in Mursko Sobotu Ludovika Lopiča iz Vaneča, ki je imel seboj kot prtijagč košaro in zavoj blaga. Pri pregledu so našli 18½ kg saharina, 5000 zvito cigaretnega papirja, 48 vžigalnikov, 9 iger igralnih kart, 2 svilena robca in 75 nabojev za samokres. Blago so seveda zaplenili in izročili glavni ca-

★ **Pri bledi, sivorumenkasti barvi kože,** utrujenosti oči, slabem počutju, zmanjšani moči za delo, žalostnem razpoloženju, težkih sanjah, bolečinah v želodcu, pritisku krvi v glavi in strahu pred boleznijo se svetuje, da se skozi nekaj dni zjutraj na tešče pije časa naravne »Franz-Josef«-grenčice. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josef«-voda največ radi tega, ker na mil način odstranja vzroke mnogih bolezenskih pojavov. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 893

W. C. Morrow:

Steklenica pelinkovca

(Strašna zgodba.)

Vedenje bledega neznanca je postalo čudno. Včasih je vtrepetal in prisluhnil. Pogled se mu je zasvetil, nato spet zmrnil.

Kimberlin je prišel smatrati svojega tovariša za neke vrste izrodek, kajti večkrat je spreletel njegov obraz gusen izraz in poteze so se mu spafile. Vendar je bilo jasno, da se je bolj in bolj pogrezal v brezno mrtvilo. Ko je Kimberlin včasih posebno dobro pogodil, ga je pogledal in motril nekaj trenutkov tako nepremično, da je mladi mož drgetal.

Ko mu je zmanjkalo bankovcev od drugega svežnja, je neznanec privlekel iz žepa nov kup, čigar vrednost je bila mnogo večja od obeh prejšnjih skupaj. S'avo sta dvignila na tisoč dolarjev za igranje Kimberlin je še vedno dobival. Končno je prišel trenutek, ko se je tujec odločil za zadnji poskus. Z nekoliko zamolklim glasom, toda odločno in mirno je rekel:

»Dobili ste pri igri štiri in sedemdeset tisoč dolarjev, točno še toliko denarja mi ostane. Ze več ur igrava; utrujen sem in vi tudi. Končajva. Zadržajva nazadnje vsa.«

Kimberlin je brez obotavljanja pristal na to. Na mizi so se bankovci visoko kopičili. Kimberlin je vrzel kocke: po tem mahu je bila samo še v eni sestavi možnost, da izrubi, in ta sestava se uresniči enkrat na deset tisočkrat. Ko je tujec prijel rog povsem mirno, je sestradancu pričelo srce silno biti. Minulo je nekaj minut, preden je zvrnil rog. Dovedel je izredno sestavo: Kimberlin je izgubil. Neznanec je še dolgo gledal kocke, nato se je počasi nagnil vznak na stol, se udobno namerstil in dvignil oči na svojega druga, metreč ga mrtvo. Ni znil besede. Na obrazu ni bilo sledu razburjenja ali razumevanja. Gledal je,

rinarnici v Gederovcih, Lopiča pa so oddali v zapore okrajnega sodišča v Murski Soboti. Zaplenjeno blago je bilo vtihotapljeno iz Avstrije in namenjeno za razprodajo v Zagrebu. Tihotapca sta izsledila in prijela preglednik fin. kontrole Mihael Čeh in podpreglednik Franjo Ficko iz Murske Sobotice.

Smrtna nesreča na lovu

Pretekli torek sta šla brata Jože in Anton Bogovič iz Arnovih sel pri Brežicah na lov. Hodila sta po snežni gazi in sicer Anton spredaj, za njim pa njegov brat Jože. Med potjo je Jožetu spodrsnilo. Pri tem se mu je sprožila puška in strel je zadel Antona v križ. Bil je takoj mrtev.

★ **Šest ministrstev v eni palači.** Te dni se bo po sklepu ministrskega sveta preselilo šest ministrstev v novo državno zgradbo, ki so jo sezidali v ulici Miloša Velikega v Belgradu. Ta palača je bila prvotno namenjena samo za ministrstvi za kmetijstvo in vode ter šume in rude. Notranje ministrstvo bo dobilo 110 sob, ministrstvo za kmetijstvo 80 sob, za šume in rude 75 sob, za trgovino in industrijo 60 sob, za agrarno reformo 45 sob, ministrsko predsedništvo 10 sob. Poleg tega bo imel še vsak minister svoj zasebni kabinet po 4 sobe. Na ta način bodo navedena ministrstva zavezala 440 sob, ker pa je v palači 500 sob, ni izključeno, da se bo vselilo še eno ministrstvo.

★ **Če se fantje stepo.** Neki posestniški sin iz Stragjincev pri Pragerskem je napadel iz še nepojasnjenega razloga posest, sina Friderika N. ter ga zabolal z nožem v obe roki in desna rebra. Ranjenega Friderika so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

★ **Tramvajska nesreča.** V Zagrebu sta v četrtek zjutraj radi goste megle trčila skupaj dva tramvajska voza. Pri tem je bilo več oseb lažje ranjenih, neka dijakinja pa je bila težko poškodovana, da so jo morali prepeljati v bolnišnico. Oba voznika je policija aretirala.

★ **V Hercegovini je 3 m snega.** V vzhodni Hercegovini, posebno v okolici Nevesinja je zapadlo do 3 metre snega. Vsak promet je izključen. Sedaj divja strahovita burja s hitrostjo 90 km na uro.

★ **Pri nas huda zima, v hrvatskem Primorju poletje.** S Sušaka poročajo, da je v Primorju lepo solčno vreme; toplo je kakor v poletju.

★ **Električni tok ga je ubil.** Pri belgrajski klavnicu so našli mrtvega Miloša Milkoviča, kurjača električne centrale. Milkovič je držal v roki električno svetilko, ki je še gorela. Po vsem sodeč ga je ubil električni tok.

★ **Zastrupljenje brezposelne vzgojiteljice.** V Zagrebu so našli na ulici ležati neko žensko, ki se je zvijala od bolečin. Prepeljali so jo takoj v bolnišnico, kjer so ugotovili, da se je zastrupila z lizolom. Nesrečnica je 24 letna vzgojiteljica Julka Mahnič, doma iz Kostanjevice na Dolenjskem. Bila je brez službe. Njeno stanje je nevarno.

★ **Ustreljen bo danes v Sabcu Milutin Maravič,** ki je bil obsojen na smrt radi umora svojega gospodarja.

★ **Novorojenčka vrgla iz vlaka.** Ob železniški progbi blizu Zaprešića so orožniki našli zavitek, v katerem je bil novorojenček žen-

REDUTA
S. K. ILIRIJA

1 II. 1929
UNION

skega spola. Očividno je nečloveška mati zavitek z otrokom vrgla iz vlaka.

★ **Zažgal, da bi dobil zavarovalnino.** V neki vasi pri Požegi je nekemu kmetu zgorelo gospodarsko poslopje, ki je bilo zavarovano za 45.000 Din. To je takoj zbudilo sum, da je kmet sam zažgal, da bi dobil zavarovalnino. Preiskava je dognala, da je to res, nakar so kmeta zaprli.

★ **Na cestí se ubil.** Tržovec Mariko Marjanovič iz Paračina je v Belgradu na Kralja Petra trgu teko nesrečno padel, da je obležal nezavesten. Prenesli so ga v bližnjo kavarno, kjer je čez nekaj hipov izdihnil. Zdravnik je ugotovil, da si je zlomil tilnik.

★ **Bitka med eigani.** V ciganski naselbini v bližini Osjeka so je te dni med člani posameznih družin razvila pravca bitka, v kateri so bili številni berei teže ranjeni. Povod je bil pretep med otroki. Na kričanje otrok so prihitele matere, ki so si bile takej v lasih. Sedaj so se pričeli vmešavati v prepri tudi moški člani ciganske tolpe in nastala je ostra berba. Šele z grožnjo, da bo poklical orožnike, se je ciganskemu srodniku posrečilo, pomiriti cigane, ki so se jezili umaknili ter obvezovali dobljene rane.

★ **Prsko mu je razneslo.** 18letni Vice Vojkovič iz Sonkoviča pri Šibeniku je pasel v gozdu živino. Seboj je imel puško-dvocevko. Naenkrat je zapazil dve divji raci. Pomeril je s puško in sprožil. Pri tem mu je razneslo puško. Vojkovič je bil močno ranjen na čelu in roki. Prepeljali so ga v bolnico v Šibeniku.

★ **Če pijanec stre'ja.** Neki kmet iz Kaniže pri Brodu ob Savi se ga je močno nalezal. Seboj je imel puško. Ko je šel skozi vas, je v pijanosti pričel streljati. Trije strelji so bili usodni. Prvi je zadel nkega petletnega fantka v trebuh, drugi sedemletno deklico v čelo, tretji pa osemletnega dečka v nogo. Vse rane so težke in so otroke prepeljali v brodsko bolnico. Ko so orožniki kmeta aretirali, je svoje dejanje priznal, zaogovarja se pa s popolno pijanostjo. Neki drugi kmet je izjavil, da je z njim skupaj pil in da sta spila dva litra žganja.

★ **CENJENO OBČINSTVO** se vlnudno »porzaru na inventurno prodajo ostankov parov čevljev, osobito malih števk po značno znižanih cenah dokler zaloga traja v trgovini »Peko«, Ljubljana, Aleksandrova cesta.

ZABAVA GRAFIKE

PUSTNO SOBOTO ZVEČER V KAZINI

da bi spravil vsoto v svoj žep; obsedel je na svojem mestu s pogledom, nepremično uprtim v Kimberlina. Pogovor v sosednem oddelku ga ni prav nič zmedel. Njegova hladnokrvnost je bila presenetljiva, njegova nepremičnost strašna.

Kimberlina je stresla mrzlota. Mozeg mu je oledenel ob tem mrzlem, brezčutnem pogledu in ni ga mogel več prenašati. Odmaknil se je in presenečen ugotovil, da mu oči bledega tovariša niso sledile, ampak so dalje strmele v prostor, ki ga je bil zapustil.

Groza ga je sedaj obvladala. Bal se je najmanjšega šuma. Iz bara je bilo slišati glasoje in nesrečnik je mislil, da na hodniku stopajo ljudje po prstih in šepetajo.

Nalil si je pelinkovca in ne da bi odmaknil pogled od svojega čudnega druga, je pil. S težko roko je nalival in pijača je takoj učinkovala: srce mu je pričelo utripati silno in porazno hitro, dihal je težko. Ali glad je ostal; po pelinkovcu je občutil, ko da ga glad uničuje, ker želodčni sokli pretavljajo želodec sam. Nagnil se je in nagovoril neznanca, ki se zanj ni zmenil. Z eno roko se je oprl na mizo; te roke se je Kimberlin dotaknil, a tudi hitro odskočil: roka je bila mrzla ko kamen.

Denar ni smel ostati tam, razgrnjen po mizi.

Kimberlin je napravil več kupov in skričev pri tem pogledoval nepremičnega tovariša, v smrtnem strahu, da se ne bi zganil! Nato se je naslonil spet na stol in je ča'al.

Nepremagljiva privlačnost ga je prisilila, da je sedel na prejšnje mesto, tako da je imel obraz v smeri tovariševega pogleda in spet se je sedela nasproti in se srepo gledala.

Kimberlin je pričel še težje dihati, srce mu je bilo slabo, ali čutil se je olajšane, kajti nemir se je polegel in grozote lakote so pjemale. Počutil se je vedno ugodnoje. Zehnil je. Če bi se bil upal, bi bil zaspal.

Ljubljanski „Zoo“

Kakšen je sedanj in kakšen bo v bodočnosti

Odkar je vzel politiko letošnji sneg in odkar je zmanjkalo še vse druge snovi za razgovor, so se Ljubljanci spomnili: »Vendar, kaj pa je z društvom »Zoo«; že do go ni bilo nič o njem v časopisih?« Nedostatek je bil res hud in gospod dekan dr. Serko so že nekajkrat hudo pogledali vsakega častnika, če so ga le srečali.

No, pekoča vest je le spomnila našega poročevalca, da opravi to, kar se spodobi in odpravil se je povprašat gospoda dekana, kaj in kako je s kaktusi, pticami in živalmi sedaj pozimi in kako bo na leto.

Gospoda dekana je poročevalec ustavil kar na cesti:

»K vam sem namenjen. Radi »Zo-a«.

Dr. Serko: »Lej ga, torej vendar! Kar z menoj pojdi. Gremo pogledat, kako je kaj s pticami.«

Z gospodom dekanom sta odšla na Miklošičevo cesto. Na lepi, toda sedaj zasneženem vrtu nasproti »Uniona« ima društvo »Zoo« v vrtnem rastlinjaku spravljen svoj živi in mrtvi inventar. Rastlinjak je odstopil društvu v brezplačno uporabo g. dr. Megler in mu je društvo zato zelo hvaležno. Kajti, da ni bilo tega rastlinjaka, bogve kaj bi se zgodilo s pticami in živalmi, ki so jih društveni člani s takim trudom nabrali poleti. Najbrže bi jih morali izpustiti, dasi bi najbrže njihovemu »očetu« g. Leopoldu Egerju pri tem počilo srce od žalosti.

V rastlinjaku pa je gnoča. Preveliko je že živo bogastvo »Zo-a«, da bi se moglo stisniti v tak rastlinjak. Kletke so naložene druga vrste druge, v njih pa ptice in živali, da jih človek komaj prešteje.

Prav pri vstopu v kletki mlada lisica. Prav krotka in nič piasna. Njena mati, stara lisica, je v sosednji kletki; po njenem pogledu ji človek ne bi prisodil velike okrutnosti, ki jo je zagrešila. V sužnosti, nekje na Gorenjskem, je skotila štiri mladiče. Dva je takoj raztrgala, tretji je kmalu poginil sam, četrtega pa so le resili. Sedaj sta oba, mati in mladič, sosed v rastlinjaku »Zo-a«. Poleg njiju je kletka s krasnimi sršenarji, čudovitimi pticami s srčitim pogledom, ostrimi kremplji in kljunom. V prvi sobici je še kletka s parom mišarjev, ptic roparic.

V večji sobici, kjer so se včasih grele rastline, opazimo najprej veliko kletko s tremi pegastimi sovami. Te sove so selitke in jim je sedaj hudo nuzno. Njihova kletka je tik kamina. V kotu čepi ves čas, prav prijateljsko stisnjene druga k drugi, ne meneč se za ves svet, niti za živahnost drugih pticjih tovarišev. Tu so še kletke s kruglji, dvema starima, črna in dvema mladima v svetli, mladostni obleki. Štiri črne vrane se v skupni kletki prav dobro razumejo med seboj. Lesna sova in čuk sta vsak v svoji kletki. Dva sokoliča ostriza si delata drug drugemu družbo, enako dve južni postolki, dočim je navadna postolka sama. V kletkah so izmed domačih ptic še po dve sraki, dve šofji, dve divji grlici, dalje mala uhrica, siva vrana, mala čepja, črnočeli srakoper, vodna čipa in še vse mogoče druge večje ptice, kolikor jih živi pri nas.

Zelo živahne so sedaj ptice pevke. V rastlinjaku je vedno primerna toplota tako, da ptice prav nič ne čutijo mraza. Tu žvrgole in prepevajo tašice, plave in rdeče, škorci, kolibarji, čizki, liščki, kalini, škranjci, poljski in čopasti, repniki, slavci, sinice, dleski, zelenci, strnadi, listnice — ime pride od lista in ne morda od usnjate listnice — pačji, brezovski, pevke, škinkavci, penice, pastirčice, pinože in črnogavke. Celo gospodski kanarčki so med to veselo družbo in polepuški vrabci. Posebno odlični gosti se veselo družijo je beli domači vrabec »albin«. V dveh velikih kletkah čepi na smrečici najdružabnejši teh ptic, spodaj pa se sprehajata dve preplelici. S pljučnimi kletkami so zakrite vse stene. G. Leopold Eger, ki ima glavno skrb za vse te ptice, ima ves dan polne roke dela in ko je poročevalec obiskal ta rastlinjak, je ušla iz kletke pastirčica. Dolgo so se trudili, dokler je niso ujeli.

V kletkah je tu še sama zase kuma belica. Živalica je prav brihtna in zna sama pokriti pokrov svo-

jega lesenega bivališča. Dr. Serko jo poboja: »Ti muček, moj!« »Muček« pokaže gospodu zobe in izgine v svojo skatljivo. V sosednji kletki golta meso lep dihur, v drugi kletki se poče morski prašički, trije ježi pa so se v svoji kletki zarili v globoko zimsko spanje.

Tako približno izgleda sedanj »Zoo« pozimi. Na vselejmu ima »Zoo« še dve srni, tri divje race in gamza, gospod dekan pa na svojem stanovanju neguje pet modrasov, belouško, goža in kačo kravosa.

Kako pa bo izgledal »Zoo« v prihodnje?

Gg. dekan dr. Alfred Serko, profesor dr. Milan Serko in društveni gospodar Eger (pravi mu tudi »hauptmann«) pripovedujejo: »Do prihodnje zime moramo imeti lasten dom. Mestna občina je že pripravljena, da nam odstopi svet pred tivolskim bajerjem na levi strani drevoreda do mestnega rastlinjaka. Tu bomo zgradili v času od maja pa do jeseni zidano pritlično poslopje, 20 metrov široko in 20 metrov dolgo. V njem bosta dve stanovanji z eno sobo in kuhinjo za dva delavca, dalje pisarni ornitološkega observatorija in društva »Zo-a« ter en laboratorij. Glavna dvorana bo razdeljena na oddelke. Posamezni oddelki bodo za žuželke, za ptice, za sesavce, za ribe amfibije in reptilije. Vodne ptice bodo nastanjene pri vodi. Del ribnika bomo namreč pregradili z mostičkom, najraje pa bi imeli seveda ves ribnik, ki itak pride za zabavo ljudi le malo v poštev. Velike zveri in roparice ter srnjad bomo imeli v ograjenih pokritih kletkah na prostem. Morda nam da mestna občina še več prostora, kot pa namerava dati sedaj. Kriz bo seveda z denarjem. Vsi stroški za zgradbo so preračunani na okrog 700.000 Din. Društvo denarja nima mnogo pa bo že slo. V jeseni priredimo na vselejmu razstavo v vsem paviljonu, kjer smo bili lani stisnjeni mi in vrtnarji. Morda nam bo ta razstava kaj vrgla, nekaj pa bomo nabrali. Naš »Zoo« bo potem odprt vse leto za občinstvo, proti mali odškodnini seveda.

Ze sedaj smo dali graditi več velikih, srednjih in malih kletk, akvarijev in terarijev. Z božjo pomočjo, našim delom in naklonjenostjo javnosti upamo da bo slo. Zaenkrat smo se omejili le na živalstvo Slovenije, že letos pa bomo najbrže razširili našo zbirko na živalstvo vse Jugoslavije.

Se mnogo drugih svojih načrtov in namenov so v razgovoru razvili naši marljivi ljubitelji živalstva, dejali pa so, da še pride čas, ko bodo tudi načrti zrel za javnost.

Z obduvanjem do društva »Zoo« in njegovega dela se je naš poročevalec poslovil od ljubzenih gospodov.

Ljubljana

Nočna služba lekarn.

Nočno službo bosta opravljali: 1. Sušnikova lekarna na Marijinem trgu, 2. Kuraltova lekarna na Gosposvetski cesti.

XV. prosvetni večer bo danes ob 8 v Akademskem domu poleg Uniona. Na sporedu je zanimivo predavanje dr. V. Bohinjca: Kako se spreminja oblike naše zemlje? Predavanje je opremljeno s skriptičnimi slikami, katere nam predstavljajo naravne pojave iz oblikovanja zemeljske oble.

Umrla je gna. Mira Puc, mestna učiteljica, sestra župana g. dr. Puca. Pogreb bo v soboto ob 3 popoldne.

Smrt na cesti. Včeraj ob 5 zjutraj je višji stražnik M. Dolinar, ki je vršil službo na Kongresnem trgu, opazil, da leži pred nunsko cerkvijo nekaj temnega. Stopil je bližje in v predmetu spoznal truplo nekega moškega, oblečenega v uniformo poštnih uslužbencev. Obvestil je o tem policijo. Policijski zdravnik dr. Avramovič, ki je kmalu zatem dospel, je

doškega vina, burgundea in šampanjca; močnate jedi ne pozabi in za posladek si naroči cele mernike orehov, slaščice in sladoleda. Za pripravo takega obeda bo treba časa in če bi le mogel živeti tako dolgo, da mu ga pripravijo, bi bilo škoda si pokvariti slast z enim ali dvema ducatoma navadnih obedov. No, saj bo še dovolj dolgo živel, kajti čuti se čudno močnega in vedrega. Še nikoli ni hodil tako lahko in veselo; noge se mu več ne dotikajo tal; teče, leti.

To mu dobro do, da prizadeva svoji lakoti Tantalove muke, zato mu bo le bolj dišala gostija. Kako ga bodo gledali, ko bo naročeval! Smešno bo, ko se bodo obotavljali, smešno tudi njihovo začudenje, ko vrže na mizo par tisoč dolarjev in jim reče, da plača in naj si ostanek obdržijo! Res, vredno je biti tako lačen, kajti potem bo radost pri jedi neizrečna.

Lačni ne sme planiti po jedi, to je živalstvo. Koliko življenjskega veselja zamudijo bogatini, ki jedo, preden so lačni, ne da bi bili prej tri dni in tri noči brez hrane! In kako je pogumen, kako obvladuje samega sebe, zaničujoč muke gladi, ko ima vendar v žepu omamljivo premoženje in vrata vseh gostiln so na stečaj odprta.

Umreti od lakote brez krajcarja v žepu, to je obupno! Ali umreti z žepi polnimi zlata, to je vzvišeno. Gotovo, za lačnega pravi paradiz je slasten obed in potem spanje s polnim trebuhom.

Kimberlin je modroval, a jedel ni. Bilo mu je, ko da raste neizmerno, ljudje okoli njega postajajo pritlikavi. Ulice se širijo, zvezde so sama solca, da je električna luč spričo njih zbledela, najopojnejše vonjave in najmilejša godba polnijo zrak. Smeje se

ugotovil, da je moža zadela na cesti kap in da je bil takoj mrtev. Odredil je prevoz trupla v mrtvašnico. Iz dokumentov, ki jih je umrl imel pri sebi, so spoznali, da gre za poštnega uslužbenca Franca Rolliha, roj. 1881 v Podstenju in pristojnega v Ljubljano. Pokojni Rolliha je stanoval s svojo družino na Glincih, Tržaška cesta 9.

Hripa nekolklo ponehala. Se te dni je mogel mestni fizikat uradno »gotoviti«, da je pri epidemičnem naraščanju hripe nastopil majhen zastoj. Število uradno prijavljenih bolnikov je bilo sicer ves čas v primeri z ogromnim številom obolelih le malenkostno, vendar pa je bilo edino sigurno merilo za presojo, koliko se je ta bolezen v Ljubljani že razpasla. Zadnji teden je bilo okrog 400 bolnikov prijavljenih in sicer se jih je postopoma prijavilo vsak dan več. Le te dni je bilo število prijavljenih bolnikov malenkostno. Ni pa še gotovo, če ni to le trenutna pavza, nakar zna nastopiti hripa vnovič z vso silo. V gotovem razmerju bi znašalo število v zadnjem času za hripo obolelih kakih 6000, kajti povprečno računajo, da se je šele vsak petnajsti bolnik prijavil mestnemu fizikatu. Skoro vsi slučaji te bolezni pa so le lahkega značaja. Smrtne slučaja sta bila dosedaj radi hripe le dva. V vseh drugih slučajih pa poneha bolezen večinoma že po dveh dneh, le v najhujših slučajih traja teden dni ali več. Neposredne nevarnosti, da bi se mogla hripa razviti v pljučnico ni, razen seveda, če je bolnik skrajno malomaren in nepreviden. Bolezen ima izključno infekciozen značaj in ni treba, da bi nastopila samo pozimi. Pozimi ima seveda radi pogostih prehladov bolj pripravn tla za širjenje. Bolnik, ki zboli za hripo, občuti najprej vročino, nato pa izmenoma tudi mrzlico, torej nestalnost telesne temperature. To po enem ali dveh dneh poneha, bolnik misli, da je že zdrav, vstane in gre po svojem poklicu. Nato ga prime znova in bolnik se že ustraši: »Hripa sem premagal, sedaj pride pljučnica!« Pa ni tako, temveč se je le hripa ponovila. Skoro vsi bolniki, najbolj pa kadilci, občutijo hud katar v grlu, kjer jih nenehoma žgače. Pri opazovanju težjih slučajev hripe, je mogel mestni fizikat ugotoviti tudi težje komplikacije v črevesju, nekake črevesne katarje in slično. Najlažji slučaj hripe, za katerimi boleha v Ljubljani največ ljudi — mnogo od teh niti ne ve, da so bolni za hripo, — so taki, kjer je bolezen že nekako larmirana. Bolnik čuti po ves teden lahek ali hujši glavobol ter hudo kašlja. Taki bolniki morejo redno izvrševati svoj poklic. Boljše je seveda, če se vlečejo. Sicer pa so v Ljubljani zdravniki ob epidemiji hripe napravili še več zanimivih konstatacij, ki so posebno zanimive za medicinske kroge. V glavnem pa je v vrstah strokovnjakov mnenje, da je najhujši naval hripe že premagán.

Slava ljubljanske pekarske čete. Včeraj je praznovala ljubljanska pekarska četa spomin na svojega patrona sv. Atanasija s četno slavo. Ob pol enajstih popoldne so se vršili cerkveni obredi, ki jih je za pravoslavne opravil prota g. D. Jankovič, za katolike pa voj. sup. g. Klobov. Slave se je udeležilo veliko število višjih in nižjih častnikov ljubljanske garnizije s komandantom mesta generalom Popovičem na čelu in zastopniki civilnih oblasti. Nato je domačin, poveljnik pekarske čete, por. Renko pogostil udeležence in ob zvokih godbe dravske divizijske blasti se je razvila prav prirska zabava.

Mesto cvetja na krsto blagopokojne prijateljice Budevkeove sta darovali gospa Roza Janda-Galle in gđa. Marija Galle 150 Din za Dom slepih. — Prirska hvala! — Bog pa nakloni obilo posnemalec na položnje 14.672!

Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča člane, da smejo biti trgovine na svečnico dne 2. februarja odprte. — Nabelstvo.

Vstopnice za lovski ples, ki se vrši v soboto zvečer dne 2. februarja na Taboru, se dobijo v predprodaji trgovine Anton Schuster v Ljubljani. Mestni trg 25.

Pod polnočnim svetlom Nj. Vel. kralja se tudi letos vrši najelitnejši ljubljanski ples dne 5. februarja v Unionu, ki ga prirede ljubljanski akademiki. Ker je čisti dobiček namenjen prekožno v nabavo strokovnih knjig, se obračajo študenti na

in pojoč se pomeša Kimberlin med pevce na ulici in potem...

Policaia, ki sta sledila znanemu bančnemu tatu do bara v Mason Streetu, kjer je Kimberlin srečal bledega neznanca, sta se oddaljila; ali nista več mogla najti sled in sta se vrnila v bar.

Našla sta vrata oddelka št. 7 zaprta. Trkala sta in klicala, ali nista dobila odgovora, zato sta vdrla v oddelek. Zagledala sta dva moža, eden je bil srednje starosti, drugi zelo mlad. Oba sta sedela popolnoma nepremično na obeh straneh mize in čudno strmela drug v drugega. Med njima ogromna vsota denarja v majhnih kupih. Ob strani steklenica pelinkovca, vrč vode, dva kozarca in rog. Pred starejšim kocke v legi zadnje igre.

Eden policajev je nameril revolver na starejšega in ukazal: Kvišku roke!

Ali igralce se za to ni zmenil. Agenti sta se presenečeno spogledala. Pogledala sta od bliže obrza obeh mož in zapazila, da sta oba mrliva!

(Iz angleščine prevela P.)

Gasilska prireditev in „VINSKI SEJEM“ Kranj - Svečnica

Kresival

je dobrega okusa in gotovo uspešen; on odstrani kašelj in oprosti dihalna organe neprijetnega zastoja. Zahtevajte originalni zavoij z Bayer-jevim križem.

vse sloge, da podprejo omenjeni namen ali s posetom, ali pa blagovodijo na kak drug način izraziti svojo naklonjenost hvaležnim študentom.

Poizkušeni rop pod Rožnikom. Trgovski pomočnik Stefan Sipuš se je predstojnim ob 10 zvečer vračal iz Spodnje Šiške čez Tivoli domov v Rožno dolino. V drevoredu med ribnikom in hotelom Tivolijem se mu je v megli nenkrat približal neznanec, ga brez besede zgrabil za suknjo in jo tako naglo odpel, da so se odrgali vsi gumbi. Nato je potegnil za Sipušovo veržico z uro in jo potegnil tako krepko, da se je pretrgala. Sipuš, ki je ves ostrmel nekaj minut čakal, kaj bo, se je nenkrat zavedel, iztrgal neznanemu roparju svojo veržico iz rok in na ves glas zakričal na pomoč. Ropar se je ustrašil ter v dveh, treh skokih izginil v temo in meglo. Za njim je izginila vsaka sled.

NA SVIDELENJE v soboto in nedeljo pri Gricu na Gričku. Ob 4 zjutraj sveč golaž in spevanka.

NA SVEČNICO vsi na »ČEVljARSKI PLES« v Mestni dom ob 20. Maske dobrodošle. Vstopnina Din 10.—.

Maribor

Mladenič, roj. 1911. Mestni magistrat mariborski opozarja mladeniče, roj. 1911, ki bivajo v mestu Mariboru, pa se še niso prijavili pri mestnem vojaškem uradu kot vojni obvezniki, da nemudoma zadostijo tej dolžnosti, ker bodo v nasprotnem slučaju strogo kaznovani po vojaškem kazenskem zakonu. Tiste mladeniče, ki so pristojni v mariborsko mestno občino, a ne bivajo v mestu, so dolžni starši, da jih naknadno prijavijo. Prijavni rok se podaljša do 10. febr. 1929.

Vestalko vprizori v nedeljo dne 3. febr. stolna Marijina družba v dvorani Zadrzne gospodarske banke. Obenem predavanje o življenju in preganjanju prvih kristjanov. Pričetek ob pol 17.

Stolna konferenca sv. Vincenca Pavla. — Danes ob 20. uri redni mesečni sestanek o župnijski pisarni stolnega župnišča z običajnim sporedom. Člani in gg. duhovniki ter gostje iskreno vabljeni.

Akademika sv. maša s pridigo. V nedeljo dne 3. febr. ob 11.15 zopet redna pridiga za akademike in izobraženstvo v sv. maši. Na svečnico dne 2. febr. samo sv. maša brez pridige ob 11.30.

Sneg je prišel včeraj okrog ene popoldne zopet nalezavati.

Poročil se je v stolni cerkvi g. Ivan Zemljč, živinodržavnik v Slov. Bistrici, z gđo. Ireno Lubeč, hčerko g. Ivana Lubeča, nadoficijala v p. v Mariboru.

Smrtina kosa. Umrla sta: Gomol Antonija, soproga stražnika v pokloju, stara 44. let. Pogreb bo jutri ob 15 na mestnem pokopališču v Pobrežju. — Tušek Marija, soproga poštnega uradnika, stara 22. let. Pogreb danes ob 11 v Pobrežju.

Gremij trgovcev za mariborsko okolico vabi svoje člane k predavanju o novem finančnem in davčnem zakonu, ki se vrši v nedeljo, dne 3. februarja ob 13 v Gambrovi dvorani.

Proti suntu smo se pričeli boriti v Mariboru na edino pravičen način. Ne brezkoristnimi resolucijami in brezsmiselnimi anketa. V zbirki Cirilove knjižnice je izšel kot 28. zvezek prevod Karl Mayveve knjige »Križem po Jutrovem«, ki obsega dva dela. Nadeljni zvezki sledi med običajstvom je zanimanje pa omenjeni prevod zelo veliko in bomo odselej prav lahko pogrešali blagoslov šund-literature, ki se širi iz Zagreba širom Slovenije.

Torkor živinski sejem. Priganih je bilo 190 konadov; prodanih je bilo 142 konadov. V Italijo je bilo prodanih 57, v Avstrijo 15 konadov. Neprizadevano lep uspeh sejma dokazuje, kako zelo je bilo potrebno, da se vrši živinski sejem vsak peti tork v mesecu. Kakor znano so se vršili Jostej živinski sejmi samo vsak drugi in četrty tork v mesecu; z ozirom na prizadevanja tukajšnje zadruge mesarjev in prekajevalcev kakor tudi radi interesov živinorejcev in mestnega prebivalstva se je uvedel sejem tudi vsak peti tork v mesecu. Navzlic velikim snežnim zametom se je sejem že prvi peti tork tako lepo obnesel.

Ob jarku. Omenjena uličica, ki veže Kopaško in Vetrinjsko ulico, povzroča našim stražnikom velike brige in skrb. Prevoz je tod zabranjen, kakor stoji zapisano na dveh opozorilnih napisih na enem in drugem koncu uličice. Pa baš tod skozi jo s posebno slastjo ubirajo pešci in vozniki. Od tod tudi mnogostrojni prometni zastoji na tem delu mesta. Sedaj pa bo temu konec. Mestna občina bo dala zabiti ob Kopaški in Vetrinjski ulici par kolov in se bo s tem onemogočil vsak prevoz. Opozorilna napisa, ki ju svojeglavni vozniki niso nikdar hoteli videti, pa se sedaj lahko brez nadaljnega snameta.

S trikom in prevaro. Miroslav je pretkan dečko. Nevaren pa je posebno še radi tega, ker je tudi podjeten. Kar dvoje trg. agentur je nameraval ustanoviti v Mariboru — v Gosposki in Erjavčevi ulici. Denar pa je izvalil gospoda D. in S. pri 20.000, drugi 10.000 Din. Objubil jima je 50% dobiček od čistega donosa. Potem pa si je od prve izposodil še štiri »jurce« in ž njimi pobiral preko avstrijske meje. Sedaj ustanavlja bojda trg. agenturo v Berlinu. Tudi pekile.

S petrolejem. 21 letni L. je v samomorilnem namenu izpil večjo količino petroleja. Odpremil so ga v bolnišnico, kjer so mu izprali želodec. Ker je fant brez posla, se domneva, da je hotel napraviti konec življenju iz obupa.

S ponarejenimi nabavnimi listki do — blaga. Neki železniški uradnik je bil zaposlen kot pomožni pisar v ekspeditu tukajšnje delavnice drž. žel. Na razpolago je imel različne štampiljke, ki so ga premotile, da se jih je začel posluževati v poljujive namene. S ponarejenimi nabavnimi listki si je namreč nabavil blaga za obek pri 12 mariborskih trgovcih na račun svojega šefa, v skupnem iznosu 10.312 Din. Uradnika, ki svoje goljufije v označenem obsegu delno priznava, so radi tega aretirali.

SOFRJI MESTA MARIBOR priredijo 3. februarja t. l. v Gambrovi dvorani prvo žofersko veselico. Vstopnine ni. Sprejemajo se samo prostovoljni prispevki. K obični udeležbi vabi odbor.

DANES »PLANINSKI PLES« v dvorani pivovarne »Union« v Mariboru.

Za veliko moderno kopališče v Mariboru

Kakor smo že poročali, namerava zgraditi mestna občina s prispevkom OUZD in sodelovanjem Delavske zbornice novo moderno kopališče na oglišču kopališča in Marijine ul. Po obstoječem načrtu bi bila zgradba dvonadstropna in bi se nahajale v pritličju ambulanca in eventuelno velika dvorana, v prvem nadstropju bi bili prostori za Delavsko zbornico in ekspozituro OUZD v Mariboru, v drugem nadstropju pa bi bila ležišča za moške in ženske in drugi uradni prostori. Razen tega bi bilo v omenjenem poslopiju še kakšnih 6 privatnih stanovanj. Mariborska mestna občina je pripravljena dati na razpologo zemljišče in druge bonitete (voda, plin, elektriko itd.) ter obenem jamčiti za 70dnotno obrestovanje. Včeraj dopoldne pa se je v svrhu določitve podrobnega gradbenega programa vršila v mestni poslovalnici pod predsedstvom mestnega župana dr. Juvana posebna anketa, ki so se je udeležili zastopniki vseh pri gradbi omenjenega terapevtskega kopališča in fizikalnega zdravilišča prizadejih faktorjev. Anketi so prisostvovali generalni ravnatelj S. U. Z. O. R. v Zagrebu Bauer s šefzdravnikom dr. Glasserjem, ravnatelj OUZD v Ljubljani dr. Bohinjec, šefzdravnik OUZD v Ljubljani dr. Zajc, predsednik trgovske in obrtne zbornice Ogrin, Uratnik za Delavsko zbornico, min. n. r. dr. Fr. Jankovič, prof. E. Jarc za ljubljansko Borzo dea, sanitetni referent pri velikem županstvu dr. Jurečko, občinski zdravstveni šef dr. Dernovšek, mestna zdravnica dr. Novak in dr. Wankmüller, mag. nadsvetnik inž. Černe, rač. svetnik Gerber, zastopniki obč. sveta mariborskega in drugi. Na anketi se je razpravljalo o izvedbi podrobnega gradbenega programa s posebnim ozirom na potrebe in upravičene zahteve mariborske mestne občine.

Celje

Redni občni zbor kat. prosvetnega društva v Celju. V ponedeljek dne 4. februarja t. l. ob 8 zvečer se vrši redni letni občni zbor Katoliškega prosvetnega društva v Celju. Občni zbor se bo vršil v telovadnici Orlowskega doma. Ker imajo vstop na občni zbor samo člani in članice, pozivamo vse, ki se žele občnega zbora udeležiti, pa se že niso udeležili, da se javijo pri g. ravnatelju Ljudske posojilnice ali pa v prosvetnem tajništvu poleg Ljudske posojilnice. Ob tej priliki bi opozorili na veliko važnost društva, ki je baš v letni sezoni s prireditvami prosvetnih večerov pokazalo, kako potrebuje in koristno. Delatnost društva pa bo mogoče razširiti še mnogo bolj, ako se bodo društva oklenili vsi, ki razumevajo pomen krščanske vzgoje.

Prihodnji poslovni večer se vrši v ponedeljek dne 11. februarja. Na sporedu je predvsem predavanje umetnostnega zgodovinarja g. Marjana Marolta, ki bo s pomočjo skopijskih slik govoril o slovenski likovni umetnosti.

Krekova družina priredi v nedeljo 3. febr. ob pol 4 popoldne gledališko predstavo v Narodnem domu. Vprizorihi bodo Mitinskega burko s petjem in godbo v treh dejanjih: Cigani. Igra je polna zdravega humorja, o čemer pričajo pisatelji, in bo brez dvoma najlepša prilika za čisto veselje, ki si ga v predpustu vsakdo želi. Vstopnice se dobijo v Slovaški tiskovni zadrugi.

Zadovoljstvo v hiši

Je le tedaj ako uporabljate pražene kave trvdke ANTON FAZARINC, CELJE

Dopisi

Kranj

Krajni odbor društva Rdečega križa v Kranju ima svoj redni občni zbor v nedeljo 3. febr. 1929 ob pol 11 v uradni pisarni okrajnega glavarja v Kranju z običajnim dnevnim redom. Odbor vljudno vabi vse članstvo k polnoštevilni udeležbi.

Št. Jernej na Dolenjskem

Poročil se je dolgoletni član orlovske godbe Franc Hudoklin iz Apnenika s cerkveno pevko Karolino Pirkovič iz Gor. Vrhpolja. Poročilo je nevestin brat g. Pirkovič Janez, kaplan iz Poljan nad Škofjo Loko.

V Lohovici je bila ustanovljena podružnica Kmetijske družbe. Za načelnika je izvoljen g. Pavlič Anton, posestnik iz Orehovec.

Toliko snega kot letos že davno ni bilo. Po državnih in okrajnih cestah so ga morali orati s plugom.

Trbovlje

Rad velikega pomanjkanja premoga je železniška uprava odredila, da bo začasno nastavljen v Trbovljah kot pomočnik komisarja gosp. Milutina Topoviča se en uradnik železniške uprave, ki bo nadziral dobavo državnim železnicam.

Nov autobus. Autopodjetnik Kačnik si je nabavil nov autobus s 24 sedeži in bo vozil potnike k vsem vlakom po znatno nižji ceni.

Ceste očistene. Vse okrajne ceste v okolici Trbovlje-Hrastnik so očistene in se lahko promet vrši nemoteno; istotako je tudi tržni prostor očistjen snega.

Na občini je bilo v l. 1928 rešenih 10.230 uradnih spisov.

Zanimiva tiskovna pravda

Ze dobro leto je razburjala uslužbenca cestne električne železnice v Ljubljani afera, ki je nastala radi napada lista »Jugoslovanski železnice« na delovodjo Bitenca. V 2. št. tega lista z datumom 28. marca 1928 in v posebnem letaku je bil tiskan namreč stavek »Ali bi vedela pojasniti obratovanja inž. Tekavčič in delovodja Bitenc, kje je denar privatnih strank, sprejet na račune, poslane od strani cestne električne železnice ljubljanske?« Delovodja g. Ivan Bitenc je vložil proti odgovornemu uredniku g. Jugoslovanskega železnice g. Hrabroslavu Severju tožbo po tiskovnem zakonu. V soboto, dne 22. jan. se je vršila prva razprava, dne 29. januarja pa druga. Razpravi je predsedoval v. s. s. Mladič. O. Bitenca je zastopal dr. Adžič, g. Severja pa je branil g. Milčinski.

Sever se je branil, da ni hotel očistiti tožitelju, da se je s tem denarjem okoristil in ga zase pridržal, nač. pa, da je vedel za njegovo prikrivanje in ga zavestno pomagal prikrivati.

Pri prvi razpravi sta bila zaslišana g. nadsvetnik Pirc in g. Anton Elsner. O. Pirc je izpovedal, da je imel Bitenc v uradu vse v redu in ga je še sam predlagal za vodjo delavnice. Ko je nastala

ta afera, se je inž. Tekavčič hudoval, zakaj notica napada Bitenca, ker on ne more o denarju nič vedeti in je to le zadeva njega samega, to je inž. Tekavčiča. O. Elsner je izpovedal, da je Bitenc v redu plačal vse račune in predložil denar.

Enako je izpovedal tudi inž. Tekavčič. Gospa Cigojeva, ki je vodila korespondenco, je izpovedala, da ji je Bitenc naročil, naj ona piše račune s spreminjenimi pisavo, ker inž. Tekavčič ni hotel, da bi ona pisala račune in videla v knjige. Inž. Tekavčič je povedal, da zato ni hotel prepustiti Cigojeve k računom, da ne bi tega izvedela davkarja in naložila davek. Ne gre torej za kako malverzacijo.

Senat je po daljšem posvetovanju obsodil Severja na pet dni zapora, na 1000 Din globo, 1000 Din odškodnine, pačilo stroškov in objavo sodbe.

Rezervnim častnikom

Ljublj. pododbor združenja rez. oficirjev in bojnikov je prejel od osrednje uprave okrožnico, iz katere posnemamo sledeče: Rez. častniki in bojniki zaupajo v novo vladu, da bo uzakonila odredbe, za katere se je ta organizacija stalno trudila v teku desetlet let in sicer: 1. da se izplača še ne plačana invalidnina; 2. da se izpremeni invalidski zakon tako, da bodo življali invalidnino samo tisti, katerim je invalidnina takorekč edini dohodek za preživljanje; 3. bojnikov in prostovoljci naj bodo pri isti kvalifikaciji v državni, samoupravni in občinski službi deležni prvenstva; 4. da se oživotvori zakon o prevedbi aktivnih častnikov-vpokojujencev na nove pokojnine in se dopolni s tem, da velja tudi za rez. častnike in bojnike s solunske fronte — vpokojujence po starem zakonu; 5. da se dijakom, ki so končali študije in so državni uradniki, pa so se udeležili vojne, štejejo leta, prebita v vojni za napredovanje in dvojno za pokojnino; 6. da se rez. častnikom, ki so na orožnih vajah izven stalnega bivališča, dovoli dodatek za vzdrževanje, enak dodatku aktivnih uradnikov in častnikov istega čina in vrste; 7. da se dovoli letno trikratna polovična vožnja po železnici ali parobrodih.

Radio

Po radijskem svetu okoli

Radio in gozdovi. Znano je, da gozdovi ovirajo radijsko sprejemanje. Francoski naravoslovec Nodon se že več let bavi z raziskovanjem tega pojava. Dognal je, da je temu vzrok listje rastlin in dreves. Radijska aktiviteta rastlin je najjačja za časa cvetenja. Se pojači se tedaj ob solčnih dneh. Zrak, ki puhti iz gozdov in rastlinskih nasadov je prepoln ionov in zato ne prevaža radijskih valov.

Američani reorganizirajo. Nam Evropecem se zdi, da je ameriška radijska telefonija na zavidanja vrednem višku. Pa Američani so vse prej kot zadovoljni s sedanjim stanjem. Prišli so do prepričanja, da ni glavno, da oddajajo svoje programe v svet po močnih številnih postajah, ampak da je vse bolj važno, da je program čim boljši, pa četudi ga oddajajo le maloštevilni nastojala.

Radio v zdravstveni službi. Ze večkrat so postale oddajale potrebnim bolnikom zdravstvena navodila in celo recepte. Znano je, kako je neki David Sarnoff po svoji mali oddajni postaji z ladje poslal bolnemu svetilničarju recept, ko je ta vprašal ladijskega zdravnika za svet iz postaje v svetilnici. Pred kratkim je družba »Australian Inland Mission« pričela s poskusi na prenosljivih aparatih, s katerimi bi bilo mogoče sprejemati in dajati zdravniška in slična navodila v slučaju potrebe. Te aparate bi razmestili po notranosti Znaned Avstraliije.

Na Angleskem je število prijavljenih radioamaterjev znašalo v novem. 1928 skupno 2.564.516. Samo v novembru je naraslo število na 34.706, dočim se je v novembru leta 1927 povečalo le za 18.800.

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 1. febr.: 12.30 Reproducira glasba. 13.30 Casovna napoved, reproducira glasba. 13.30 Stanje vde in borzna poročila. 17. Radio-orkester. 18.30 Gospodinjstva ura, predava gđ. C. Krekova. 19. Francosčina, poučuje dr. Leben. — 19.30 Varstvo spomenikov, predava dr. Stela. — 20. Večer češke glasbe III. Izvaja Radio-orkester. Fr. Smetana: Korčulica. Fr. Skroup: Kje dom je moj; Hej Slovani. B. Leopold: Praha, potpuri po čeških napevih. Jos. Zemla: Teče voda teče. Ferd. Heller: Beseda. A. Dvořak: Slovanski plesi št. 8. Fr. Smetana: Prodana nevesta, potpuri. A. Dvořak: Humoreske; Poranek. Rudolf Friml: Pro vās, za tihlych nocí. K. Moor: Češka suita. I. Soussedská. II. Polka. III. Furiant. Jos. Malý: Zo slovenska. Velika fantazija slovaških narodnih. A. Aust: Všecki miši za sebou. Poročila in časovna napoved. — Sprehod po evropskih postajah.

Sobota, 2. febr.: 9.30 Prenos cerkv. glasbe iz franc. cerkve. — 10.30 Osnovanje in delovanje združenih elektrarn, predava inž. Ditrich. — 11. Koncert Radio-orkestra. — 12. Casovna napoved. — 15. Kropa: šege in običaji; Stara Kropa: življenje in običaji pete starih pesmi; I. Zupancič: Zebliarska (recitacija). 2. Preč je zdel to staro leto; O. Priredba je fara Kroparska; Koledniki (petje); 3. Priredbovanje starega Kroparja; 4. Lušno je pozimi. Oh, škoda prevelika (petje); 6. Lušno je spomlad; En pastirček kravčev pase; Tam gor, tam gor (petje); 7. Običaji v Kropi (priredbovanje); 8. Stari moše pravijo; Preljuba ti spomlad zelena (petje). — 16.30 Reproducira glasba. — 17. Nadaljevanje Svejka. — 20. Mladinsko spevoigro: »Slava domovini«, poje ženski zbor drž. žen. učit. v Ljubljani. — Radio-orkester. — 22. Poročila in časovna napoved.

Drugi programi:

Petek, 1. februarja.

Zagreb: 13.15 Gramofonske plošče. — 17.15 Kavarniška glasba. — 20. Predavanje o Einsteinovi teoriji. — 20.35 Koncertni večer. — 22. Prenosi inozemskih postaj. — Praha: 11.15 Plošče. — 12.30 Opoldanski koncert. — 16.30 Komorna g'asba. — 19.05 Narodne pesmi. — 19.45 Drama. — Stuttgart: 16. Kavarniška glasba. — 18.45 Predavanje o krompirju. — 20. Simfonični koncert filharmoničnega orkestra. Nato groteske. — Toulouse: 13.45 Chopin. 14. Beethoven. — 14.20 La Fille de Madame. — 21.30 Argentinske pesmi. Koncert. — Bern: 12.50 Plesna glasba. — 16. Popoldanski koncert. — 19.30 Predavanje o Pompejih. — 20. Recitacije. — 20.30 Radijska opera »Vdova Gopin«. — Katowice: 16. Plošče. — 17.55 Koncert iz Varšave. — 20.15 Simfonični koncert. — Rim: 13. Trio. — 17.30 Petje in godba. — 20.45 Opera. — Berlin: 16. Sport. — 16.30 Laha glasba. — 19. Filmski problemi. — Schubert. — 21.30 Sodobna glasba. — Dunaj: 11. Kvartet Cerda. — 16. Popoldanski koncert. — 17.30

Gospodarstvo

Bilanca Narodne banke za 1928

Cisti dobiček je narasel od 28.25 na 29.76 milj. Din, bilanca vsota presega 16 milijard Din. Pravkar objavljena bilanca Narodne banke za 1928 izkazuje naslednje postavke (vse v tisoč Din, v oklepajih pod tki za 1927):

Aktiva: Kov. podloga v kov. denarju 108.551 (106.843); v devizah 230.524 (346.587); posojila: menična 1470.508 (1432.003), lombardna 253.831 (251.123), drž. dolg 4201.610 (4039.019), bančni fond 52.818 (40.292), penzijski fond 24.008 (20.359), nepremična 112.770 (92.982), inventar 2868 (2804), depoji 89.416 (40.758), kavcije 6014.889 (4940.219), drž. domene 2138.377 (2138.377); bilanca vsota 15.398.849 (14.670.505).

Passiva: Glavnica 30.000 (30.000), bankovci 5528.170 (3743.289), drž. terjatve 505.605 (466.167), tek. računi 811.549 (1086.581), bnučni fond 149.151 (139.035), penz. fond 25.049 (20.303), depoji 39.416 (40.758), kavcije 6014.889 (4940.219), domene 2138.377 (2138.377), tinitijeme 4749 (4507), čisti dobiček 29.761 (28.249).

Svoječasno smo že poročali o glavnih postavkah bilance za 1928; zeto se omejujemo danes na druge ugotovitve. Poslovanje se vedno bolj razširja in bilanca vsota je presežala že 16 milijard. Cisti dobiček stalno narašča in bo kmalu znašal 30 milj. Din. Med nepremičninami je bilansirana tiskarna z 29.7 milj. (11 milj.) Din.

Račun dobička in izgube izkazuje tele postavke: Dohodki: menične obresti 80.849 (69.868), lombardne obresti 20.150 (14.956), od drž. posojila 1 milj. Din 5664 (5009) in razno 16.465 (24.289), skupaj 123.128 (114.210); stroški: upravni stroški 34.500 (31.954), amortizacija 5806 (2134), dubioza 3681 (4990), tinitijeme 4749 (4508), delež države pri dobičku 44.641 (42.374), čisti dobiček 29.761 (28.249).

Podatki iz naraščanje bruto donosa iz eskontiranja in lombardiranja, padli so na razni dohodki. Tudi delež države pri dobičku je narasla. Faktični čisti dobiček znaša 79.1 (75.1) milj. Din, od česar gre za tinitijeme 4.75 (4.5), za državo 44.6 (42.4) in za delničarje 24 (24) milj. Din. Dividenda za 1928 znaša zopet 400 Din na delnico.

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Kruševačka zadruga je dosegla v letu 1928 pri kapitalu 2 milj. Din in donosu 3.1 (3.45) milj. 459.700 Din (459.541) Din čistega dobička. Vlog ima 13.2 (16.7) milj. Din. Dividenda znaša zopet 20%. — Zidniška hranilnica in kreditni zavod v Marioljni je zaključila poslovno leto 1928 z donosom 0.6 milj. Din in čistim dobičkom 33.357 (33.890) Din. Pri kapitalu 9 milj. Din ima 2.6 (1.9) milj. vlog. — Prolit, tvornica krovne lepenke in katranskih proizvodov v Novem Sadu, ki se je lani ustnovila, izkazuje za 1928 27.489 Din izgube na kapital 0.5 in tujih sredstev 1.7 milj. Donos je znašal 0.7 milj. Din.

Svetobuberska nova hranilnica Sv. Hubert (Banat): zaključek za 1928 izkazuje na kapital 0.1 milj. Din in vloge 2.4 (2.1) milj. Din, čisti dobiček 17.634 (21.690) Din. — Svetobuberska ljudska banka, Sv. Hubert: kapil 1 001 milj., vloge 1.3 (0.8) milj., čisti dobiček 11.993 (7.950) Din. Splošna hranilnica v Varšavi izkazuje za 1928 na glavnico 25 milj. 6.9 (5.1) milj. vlog. Cisti dobiček za 1928 znaša 119.292 (147.689) Din.

Poziv vsem članom okr. gremija trgovcev v Celju. Glede pravičnega vlaganja prijav na dohodke, ki so zavezani davku na prihodnino po predpisih sedanjega davčnega zakona, se vsi člani okr. gremija trgovcev v njih lastnem interesu pozivajo, naj se osebno zgledajo v tinitijstvo gremija Celje, Kocenova ul. št. 2/L, predno vložijo predmetno napoved, kjer dobijo vse potrebne informacije in navodila, na podlagi katerih jim bo mogoče ustrešiti predpisom novega davčnega zakona. Da se pač članom v tem pogledu gre kolikor mogoče na roko, je načelstvo sklenilo prirediti za pos. mezna okrožja sestanke, kjer bodo o vlaganju davč. napovedi točno informirani. Sestanki bodo po sledečem načrtu: Za občine St. Jurij ob j. ž. Rupert in okolica, Dramlje, Sv. Lovrenc, Kalobje, St. Rupert nad Laškimi, se vrši sestanek v ponedeljek dne 4. februarja t. l. popoldne ob 3 v gostilni pri Jugoslovani v St. Juriju. — Za občine: Celje okolice, Teharje, Spodnja Hudinja, v Celju v gostilni pri Vobnerju, v torek, dne 5. februarja ob 8 zvečer. — Za občine Vojnik, Dobruša, Frankolovo, Nova cerkev, Višnjava, Šmarin v Rožni dolini in Skofljava se vrši sestanek v Vojniku pri g. Lad. Brezovniku, in sicer v torek, dne 5. februarja ob 2 popoldne. — Za vse občine vrnanskega sodnega okraja ter občini Zalec in Petrovce, se vrši sestanek v St. Petru v Savinjski dolini, Dobričevav, v gostilni g. Štribarja, in sicer v sredo popoldne ob 3. — Za občine v gornjegrajskem okraju, in sicer za Šmarino ob Paki, Mozirje trg in okolica Rečica, Kokošarje, se vrši sestanek v Mozirju v gostilni »Pri pošti«, in sicer v četrtek, dne 7. februarja t. l. ob 9 predpoldne. — Za občine Gornji grad, Nova štifa, Bočna, Ljubno, Luče, Solčava, se vrši sestanek pri Sv. Frančišku Ksav. v gostilni Mešenovič, in sicer dne 7. februarja t. l. ob 3 popoldne. — Za vse občine v sodnem okraju Šmarje pri Jelšah se vrši sestanek v petek, dne 8. februarja t. l. ob 9 predpoldne, in sicer v gostilni g. Maksa Gradeta v Šmarju. — Za vse občine v sodnem okraju Rogatec se vrši sestanek v petek, dne 8. februarja t. l. v Rogatu, in sicer ob 2 popoldne. — Za vse občine v sodnem okraju Kozje se vrši sestanek v Kozjem, in sicer v soboto, dne 9. februarja t. l. ob 11 predpoldne v gostilni g. Ivana Koželja.

Produkcija cimenta v Srbiji je lani znatno napredovala. Kapaciteto obeh tovarn v Srbiji enijo na 75.000 ton in je značala produkcija leta 1927 35.240 ton, samo v prvih 9 mesecih lani pa 34.849 ton; s tem je že bila v prvih 9 mesecih lani dosežena produkcija vsega leta. Ker delata srbski tovarni skoro samo za lokalne potrebe, se vidi, da se je tudi v Srbiji položaj osnovnih industrij lani izboljšal.

Dobave. Prom. komere, oddel. ljublj. železn. ravn. sprejema do 11. febr. ponudbe glede dobave 5000 kg belih in pisanih čunj za sračenje. — Ravn. drž. žel. v Subotici sprejema do 6. febr. ponudbe glede dobave tančastega materijala. — Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 7. febr. ponudbe

Sonate. — 19.30 Moški zbor. — Nato stari dunajski karneval. — Milan: 12.30 Kvartet. — 17.20 Deca poje. — 20.30 Simfonični koncert. — Budapest: 9.15 Dopoldanski koncert. — 12. Zvonjenje. — 16. Novole. — 17.50 Simfonični orkester. — 20.15 Laha glasba. — 21.45 Ciganška godba. — Varšava: 12.10 Plošče. — 17.55 Mandoline. — 19.10 Higieniko predavanje. — 20.15 Simfonični koncert varšavske filharmonije.

glede dobave 1 trofaznega motorja. — Vršile se bodo tele ofertalne licitacije: Dne 9. febr. pri Smodnišnici v Kamniku glede dobave 30.000 kg trinitrotoula. Dne 13. febr. pri ravn. drž. železn. v Sarajevu glede dobave 10.000 kg železa. Dne 14. febr. pa glede dobave 20.000 komadov bukovih pragov.

Borza

Dne 31. januarja 1929.

DENAR

V današnjem deviznem prometu je popustila deviza Dunaj od 801.10 na 800.80, tudi London in Trst sta bila slabšeji. Promet je bil slab in je vso potrebo krila Narodna banka z izjemo devize Newyork, v kateri je bilo deloma zaključeno privatno blago.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

31. januarja 1929.

	povpraš.	pon.	sredni	st. 30. l.
Amsterdam	—	284.25	—	—
Berlin	1352.—	1355.—	1353.50	1353.50
Bruselj	—	75.2/5	—	—
Budimpešta	—	9.3.40	—	—
Curih	1094.40	1097.40	1095.90	1095.90
Dunaj	799.30	802.30	800.80	801.10
London	—	276.3	—	—
Newyork	56.77	56.97	56.87	—
Pariz	—	222.74	—	222.75
Praga	168.20	169.—	168.60	168.60
Trst	—	298.3	—	298.34

Zagreb. Amsterdam 2281.25—2287.25, Berlin 1352—1355, Budimpešta 991.90—994.90, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 799.30—802.30, London 275.50—276.70, Newyork 56.77—56.97, Pariz 221.74—223.74, Praga 168.20—169, Trst 297.21—298.21.

Belgrad. Amsterdam 2281.5—2287.5, Berlin 1352—1355, Bruselj 799.50—799.50, Budimpešta 991.9—994.9, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 799.3—802.3, London 275.60—276.70, Newyork 56.77—56.97, Pariz 221.74—223.74, Praga 168.20—169, Trst 297.20—299.20.

Curih. Belgrad 9.13, Berlin 123.45, Budimpešta 99.60, Bukarešt 3.12, Dunaj 79.08, London 25.2125, Newyork 520, Pariz 30.32, Praga 15.38, Trst 27.215, Sofija 3.75, Varšava 58.30, Dunaj. Belgrad 12.48.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 125 den., Prastidena 980 den., Kred. zavod 175 den., Veveče 120 den., Ruše 260—280, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 458—459, kasa 458—459, term. 2. 435.50—436 (435—435.50), 3. 439—440, 4. 442.50—443, 12. 470.50—473, 7% invest. pos. 88—89, agrari 53.50—54, Bančni pap.: Hipo 56—56.50 (56), Poljo 17.50—18, Kred. 53—55 (53), Jugo 90.50—91 (91—90.50), Lj. kred. 123—126 (125), Medjun. 57.50, Nar. 7450—7550, Prastel. 930—935 (930—935), Srpska 153 d., Zem. 128—140, Ind. pap.: Gutmann 199—205, Slavonija 525.50 (500), Slavex 106—109 (105—106), Drava 465—480 (465), Seferana 470—480, Brod. vag. 350 bl., Union 350 bl., Isis 18 d., Ravnica 505 bl., Trbovlje 480 bl., Veveče 125—126, Nar. sum. 33—35 (33), Piv. Sar. 220—265.

Belgrad. Narodna banka 7550, 7% inv. pos. 87.50—88.50, agrari 53—54, vojna škoda prompt 448—459, 2. 488—484, 3. 487.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 87.70, Jugo 10.80, Hipo 6.76, Alpine 41.65, Greinitz 1.85, Leykam 9, Trbovlje 58.05, Slavex 12, Slavonija 0.60.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključenih: 3 vagoni bukovih plohov, 2 vagona borovih hlodov, 1 vagon hrastovih hlodov in 2 vagona drv. Tendence mirna.

Žito

Promet na žitnem trgu je danes zelo padel, vendar se radi tega položaj ni poslabšal, ker so ostale cene povsem neizpremenjene. Tudi ameriške notecije so zopet evrstejše, tako da zaenkrat ni pričakovati kakšnega nazadovanja cen. Pšenica gornjegrajska se trguje po 245—247.50, koruza pa po 257.50—260 nakl. post. Za pšenično moko so ostale cene neiz

Sveta življenje in vrvenje

Ali nam pod nogami gori?

O tem vprašanju, ki je za vse, kar nas lazi po zemeljski skorji, v resnici pereče, je objavil J. H. Bradley ml., profesor geologije na univerzi v Montani, v newyorškem časopisu »The Forum«, vrlo zanimiv članek.

Slavni francoski matematik Laplace — izvaja Bradley — si je v svojem 18. stoletju predstavljal zemljo kot stopljeno kroglo, obdano s tanko skorjo. Nekateri učenjaki se še danes drže tega mnenja, dočim sodijo drugi, da je zemlja prav do jedra masivna, trda.

Hedayato Ullah, afganistanski prestolonaslednik, ki so mu nekatera afganistanska plemena ponudila prestol pod pogojem, da ne bo uvažal preosnov. Princ se šola v Parizu.

Začeli so vrtati luknje v zemljo, ki so seveda v primeri z njenim polumerom kakor vbodljaji s šivanko. Vendar so dognali, da je toplota v zemlji na vsakih 60 čevljev za 1 stopnjo Fahrenheita višja. Doslej so prodrli 1 in pol miljo globoko. Ako se stopnjuje toplota v istem razmerju tudi v večjih globinah, ne ve nihče. Sodeč po ognjenikih se zdi to verjetno.

Nekateri znanstveniki so mnenja, da sega tekoča plast do 50 milj pod zemeljsko površino. Nekatera dejstva to mnenje potrjujejo. Celine sestoje večinoma iz lažjega kamena, n. pr. granita. Morsko dno in pa vulkanski otoki v oceanih so pa iz nekoliko težjega skalovja, ki se imenuje bazalt. Največji izbruh lave v zemeljski zgodovini je skozi razpoke prinesel na dan — bazalt. Iz tega bi se dalo domnevati, da počivajo tako oceani kakor celine na vse obsegajoči plasti bazalta. Celine leže višje, ker sestoje iz lažjih snovi, ki so se pri prvotni razdelitvi po težnosti ločile in plavajo sedaj kakor ledene gore v morju bazalta.

Da je zemlja s tako podlago šibka, se da domnevati. Zemljelovci navajajo za to mnogoštevilne dokaze. Skalovje zemeljske skorje je razsuto ob mogočih razpokah. Rdeče morje zaliva tak used. V Glacierškem narodnem parku občudujemo silno naravno lepoto in ljubkost. In vendar so bile te gore nekoč blato na jezerskem dnu. Kasneje se je to blato strdilo, naravne sile so ga dvignile, voda in led sta ga oblikovala, vrglo ga je s temelja in obstalo je sedem milj dalje proti zapadu v svojem sedanjem položaju. Slabo zaceljena brazgotina

Dijaška uniforma, ki jo po sklepu praških visokih šol uvedejo za vseučilišnike v Pragi.

je za vsakogar vidna, ki ima oči. Zemlja je trpela.

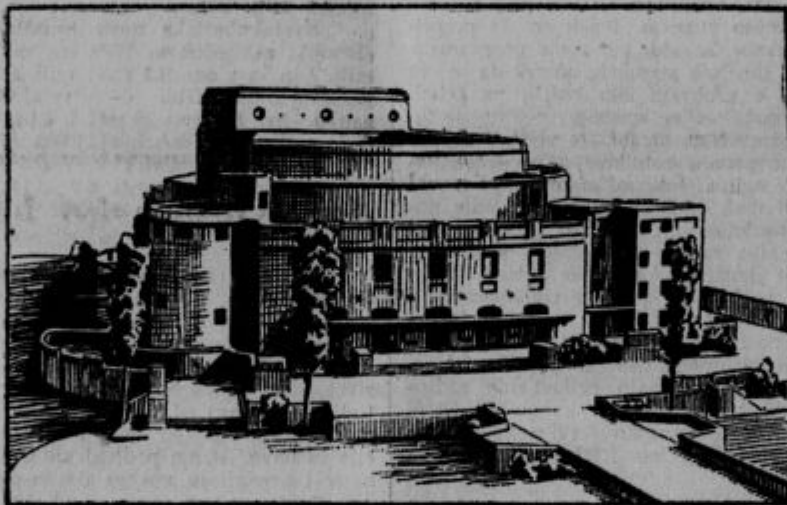
Kljub šibkosti zemeljske skorje je pa zemeljsko telo tako močno, da mnogi znanstveniki ne morejo verjeti, da bi bila v notranjosti tekoča plast. Poizkusi so ugotovili, da nobena kamenja ni mogoče stopiti, ne da bi se povečal njegov obseg. Če je pritisk dovolj velik, da prepreči razširjenje, potem ostane skalovje kljub vročini v trdem stanju.

Nekateri znanstveniki so zopet mnenja, da prehaja zemeljsko jedro ritmično, umerjeno iz trdega v tekoče in iz tekočega v trdo stanje. To pa pod vplivom radioaktivnih rudnin. Torij in uran, ki sta najtežja elementa — prvi — v naravi, se vsled mešanja atomov (najmanjših delcev, na katere se dajo prvine razdeliti) neprestano gibljeta iz enega stanja v drugega, dokler ne sprejmeta lastnosti svinca. Med razpadanjem se širijo žarki in nastaja vročina. Tako sta radioaktivni rudnini torij in uran, ki sta v skalnih plasteh zelo razširjena, skoraj neizčrpen vir toplote.

Lord Kelvin je za pol stoletja prehitel svoje tovariše, ko je trdil, da se tekoča zemlja ne bi mogla vrteti okoli svoje osi. To je pokazal na poizkusu z jajci. Trdo kuhano jajce se da z lahkoto brzo vrteti, surovo jajce s tekočo vsebino pa nikakor ne.

Kelvin je dalje opozoril na to, da bi morala biti zemlja, ako bi bila tekoče telo, ravno tako podvržena vplivu solnca in lune kakor morje in imeti svojo plimo in oseko. Temu pa nikakor ni tako. Vsekakor pa so poizkusi s 500 čevljev dolgo, z vodo napolnjeno cevjo, ki so jo zakopali v zemljo, pokazali, da ima tudi zemlja svoje dobe ali pogibe. Vendar obsegajo ti pogibi le tri desetinke tega, kar bi znašali, ako bi bila zemlja tekoča.

Zemlja je petkrat težja od vode. Ker je njena skalnata skorja le pičlo trikrat težja od vode, mora biti njeno jedro mnogo težje. Razlika v teži njenih zunanjih in notranjih delov se da razložiti na ta način, da se dajo vse prvine stisniti in tako napraviti težje. Sodijo, da je notranje jedro najmanj tako težko kakor železo.

Novo Shakespeare-jevo gledališče, ki ga zgrade namesto pogorelega v Stratford on Avonu, kjer je bil nesmrtni angleški pesnik Shakespeare rojen in je tudi umrl. Načrt za novo gledališče je napravila mlada arhitektinja Elizabeth Scott-Hampstead; gradbeni stroški so proračunani na 65 milijonov dinarjev.

Pritisk vlada notranjost zemlje. Če skorja poči in more pritisk na tem mestu uhajati, potem prihajajo na dan snovi iz notranjosti v obliki lave. Na splošno se drže snovi tam doli strogo na svojem mestu. Parafin (vosku podobna snov) se topi, ako je pod neznatnim pritiskom (1 atmosfere), že pri razmeroma majhni toploti; pod silnim pritiskom (30.000 atmosfer) je pa tako trd, da vrta jeklo. Snovi v zemlji so tedaj stisnjene in trde; praznih prostorov v notranjosti zemlje ni.

Zemlja je stara in podvržena neprestanim pretresom. Če nastanejo v zemlji ognjeniške eksplozije, potem se včasih nenadoma izpremeni lega skalovja. Iz tega nastanejo krajvni potresi. Veliki potresi nastanejo, ako se zrušijo večje plasti preobremenjene skorje. Potresni valovi. Hitrost valov je tem večja, čim globlje prodirajo v notranjost zemlje, kar dokazuje, da prožnost in trdost z globino naraščata. Povprečni tresaji morejo iti le skozi trdo snov. Zvon iz lepiva ne bi pel. Zemlja je kakor zvon iz jekla.

Od mrtvih ga je obudil

V neumarski vasi Gottschimm (Nemčija) je tamkajšnji lesni trgovec Bollmann pozabil plačati par menjic v skupni vrednosti 10.000 mark. Upniki so dosegli takojšnjo rubežen. Minoli teden je dobil Bollmann velika plačila za les in njegova listnica je bila nabito polna. V tem, ko je bil on z doma, se je pa oglašil v njegovi hiši sodni izvrševalec. Rekli so mu, da gospodarja ni doma, nakar je odšel z obljubo, da se kmalu zopet vrne. Komaj je prišel Bollmann domov, mu je njegova žena povedala, da se je napovedal eksekutor. »Veš, kaj,« je rekel Bollmann — »brž ležem na posteljo, ti pa reci eksekutorju, da me je zadela kap, ko si mi povedala, da me rubijo.« Ni poteklo deset minut, že se je pri Bollmannu znova oglašil izvrševalec. Žena

je glasno jokala in mu pokazala v sobo: »Tale leži moj mož mrtev; od strahu ga je prizadelo!« Izvrševalec je nenadna smrt njegove žrtve pretresla; hotel je molče odditi, vendar je tiho stopil v sobo, da pogleda mrtliča. Tu je videl, kako se je Bollmann čisto majheno zgenil. Sedaj je vedel, pri čem da je. Položil je roko na debeli trgovčev prsni žep in mu rekel: »Bollmann, rečem ti: vstani!« Pri tem je potegnil trgovcu listnico iz žepa. Trgovec je kar šinil na noge in hotel izvrševalcu iztrgati listnico. Toda kar ima eksekutor enkrat v rokah, je izgubljeno. Bollmann se je udal v usodo, toda sosedje so mu tako nagajali, da se je preselil v drug kraj.

Sahara kot centralna kurjava za Evropo

Sedanja doba, ki ima silna tehnična pomožna sredstva, se peča z ogromnimi načrti. Tako hoče npr. speljati železniške mreže pod morjem in po suhem zvezati Anglijo in Francijo ter Evropo in Afriko. Med načrte te vrste spada namakanje Saharske puščave in njena pridobitev za poljedelstvo. O tem je naš list svoj čas že podrobno poročal. Sedaj se pa oglašajo proti temu načrtu drugi strokovnjaki in opozarjajo, da bi imelo to zelo slabe posledice za Evropo, ako bi se izpremenile saharke peščene planjave v rodovitno polje. Sahara s svojim vročim peskom je danes kurilni kotel, ki s pomočjo toplega zraka ogreva Evropo. Če primerjamo druge izvenevropske dežele z deželami v Evropi, ki leže v istih zemljepisnih širinah, vidimo, da je v Evropi neprimerljivo blažje podnebje nego npr. v amer. Kanadi. Za to podnebje se imamo zahvaliti vročim vetrovom, ki nam jih pošilja Sahara. Ako bi ti vetrovi nekaj pomladi izostali, bi se zmrznjena zemlja ne otajala več in dežele, ki leže tostran Alp, bi polagoma prekrili ledeniki kakor polarne kraje. Ugodne podnebne razmere v Evropi so odvisne prvič od zalivskega toka, ki ogreva severnovzhodne obale; drugič pa od vročih zračnih plasti, ki nam jih pošilja Sahara in ki ogrevajo evropske suhozemске predele. Če se izloči kateri teh dveh toplotnih virov, bodo posledice za Evropo nedogledne.

Dijak rešil vlak

Med Ruhpoldingom in Traunsteinom je skočil s tira en voz osebnega vlaka. Neki 17-letni dijak je preko strehe splezal v sosedni vagon, potegnil zasilno zavoro in s tem pravočasno ustavil vlak.

Losova glava, razstavljena na lovske oddelke velike poljedelske razstave v Berlinu. — Los živi v polarnih krajih.

»Igraj dalje!... Angell! Moj angel varuh... Hvala... hvala... igray dalje.«

Hitro se je vrnil na vrt, in sedel poleg matere. »Marija igra dobro,« je rekel, »bolje, nego bi bil mislil... Rajnki mojster je glasbo tudi tako zelo ljubil.« (Iz Timmermansovega romana »Pieter Bruegel«.)

Zmagovalec avtomobil

Avtomobil, ki so ga v začetku imeli za sportno norost bogatinov, se izkazuje čimdalje bolj kot najboljši prometno sredstvo, ki odpira civilizaciji in gospodarskemu napredku najoddaljenejši in najnedostopnejše kraje. Danes je v Afriki in na njenih otokih v rabi že četrto milijona avtomobilov, v Aziji pa celo 348.496. Avtomobile imajo po najbolj divjih oceanskih otokih. Na marzli Islandiji je v rabi 509 avtomobilov. V Ameriki je 36 odstotkov vseh tovornih avtomobilov v rabi na farmah, to je v kmetijskih obratih.

Velikanske so množine bencina, ki ga porabijo avtomobili za pogon. Tako je leta 1927 v Združenih državah porabil vsak avtomobilist povprečno po 550.9 galone bencina (1 galona obsega dobre 4¼ litra) in prevozil 7437 milj. Vsega skupaj so porabili ameriški avtomobilisti 11.563.490.000 galon bencina in prevozili pa so 1.561.071.150.000 milj. Vseh avtomobilov je bilo leta 1927 v Združenih državah 20.991.333.

Eksplodizija v šoli

V Werderju na Nemškem je med kemično uro na dekliški srednji šoli nastala eksplozija. Vse deklice so popadale na tla; štiri učenke so se lahko poškodovale. Delali so poizkuse za proizvodnjo žveplene železe.

Strašne razmere v poboljševalnici

V Varšavi se je začela razprava proti uslužbencem v poboljševalnem zavodu za mladostnike v Stuzienicah. Osobje je gojence na grozovit način mučilo; 20 gojencev je na poškodbah umrlo, mnogi drugi pa so ostali pohabljeni.

Zverinski oče

V Berlinu se je sam ovačil neki možki, ki je živel deset let s svojo hčerjo v krvoskranskem razmerju. Rodilo se je pet otrok, katerih trije še žive. Hči je izjavila, da zato ni ovačila zverinskega očeta, ker ji je grozil, da jo ubije.

Dva trgovca sta potovala skupaj po morju. Parnik, s katerim sta se vozila, je v viharju ponesrečil in se potopil. Trgovca sta v zadnjem hipu dosegla neko razbitino, ki je plavala na vodi, in se je oklenila. Tako so ju metali valovi več ur sem in tja. Enemu trgovcu so začele pešati moči in glasno je vzdihnil: »O moj Bog, če se rešim, bom prodal svojo hišo in dal v dobrodelne namene ves...« — »Počakaj še malo, prijatelj,« ga je prekinil tovariš, »zdi se mi, da že vidim obalo!«

Zakaj niso žvižgali. Po prvi predstavi nekega zelo dolgočasnega gledališkega komada je vprašala mlada gosposodična strogega gledališkega kritika, zakaj občinstvo igre ni izžvižgalo. »Čisto jasno,« je rekel kritik, žvižgati in zdehati se ne da istočasno.«

»Zjutraj prihajaš šele domov, malopridne!«
»Da, ljuba moja. Vem, da mi ne boš verjela, ampak resnica je, da sem se vso noč izprehajal!«

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. V kakršni obliki plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28.

Službo dobe

Kuharico

samostojno, snažno, pridno, varno in zdravo, z večletnimi spricavali — sprejme trgovska hiša na deželi. Oseb 12. Ponudbe z navedbo plačilnih zahtevkov pod Dolenjsko št. 943 na upravo lista.

Kuharica

katera tudi druga hiša dela opravlja, dobi stalno službo v trgov. hiši. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 982.

Išče se kuharica

za gostilno v Slov. goricah, katera zna dobro kuhati. Prednost ima zdrava, poštena, čez 35 let stara, katera bo tudi druga dela zraven opravljala. Ponudbe z zahtevo plače na upravo »Slov.« pod »Kuharica za Slov. gorice« št. 1005.

Denar

Do 30.000 Din

za razširjenje podjetja, rabim. Vknjižba na prvo mesto 150.000 Din vrednega objekta. Vrnitev v treh letih. Ponudbe z zahtevo obresti pod »Varnost« št. 942 na upravo.

Namovanja

Meblovana soba

z električno razsvetljavo in parketi, se odda solidnemu gospodu ali gosposi s 1. februarjem na Miklošičevi cesti, v palači Delavske zbornice. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 868.

Soba

takoj odda Krulc, Reber št. 15a, Ljubljana.

Opremljeno sobo

oddam takoj gospodu ali gosposi. — Naslov pove uprava Slov. pod št. 1012.

Vnajem

Trgovski lokal

opremljen z inventarjem, se odda takoj v najem. — Informacije: Maribor.

Obrt

Pubasto perje

kg 38 Din. razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg izkoristite priliko, dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din. L. Brozović, kem čistilna perja, Zagreb, Ilica 82.

Specijalno vino

Prokupac, Blatina, korčulanski »Grk«, se toči v vinski kleti Sv. Petra cesta št. 43.

Ženini in neveste!

Vsakovrstno pohištvo — spalne in kuhinjske opreme v zalogi na razpolago. Solidno blago. Priznane najnižje cene — pri Josip Kuhar, mizarstvo, št. Vid št. 79 nad Ljubljano.

Moške boks - čevlje

par 180 Din pri Janko Kos, Ljubljana, Tržaška cesta — Stan in dom.

Razno

Vsakovrstno zlato kovanje

po najvišjih cenah. CERNE JAVELIR Ljubljana. Wolfova ulica št. 3.

Koruzo za krmo

oddaja najceneje vnetrgovinsko zlato in moka A. VOLK, Ljubljana. Realna cesta št. 9.

Aidova

moka 5 Din

garantirano pristna, od 25 kg naprej. Pošilja Pavel Sedej, umetni mlin, Javornik, Gorenjsko.

Drva

bukove in brastove odpadke od parketov dostavlja po nizki ceni na dom parne žage

V. SCAGNETTI

v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom

Prodamo

Cvetlični med

se dobi pri čebelarju Janu Babniku, Rožna dolina, cesta VII. št. 12. Betnavska 39.

Kupimo

škarje za pločevino velike, dobro ohranjene, kupim. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 984.

Najboljši v materialu in konstrukciji in najlepši opremljeni so **sivinski stroji „Gr. tzer“ in „P. d. er“** za domačo obrt in industrijo

Pouk vodenja brezplačen!

Le pri

JOS. PETELINC

Ljubljana

poletje Prešernovega spomenika so vodi

Večletna garancija

Zahtevajte ponudbe

Samoradi svoje **Kvalifete** Merima Otrškomilo je največ zahtevano u celi deželi

MERIMA 1839

Izmed sodobnih književnih izdaj so

dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi

priznana tako po vsebini kakor po opremljenosti na prvem mestu

Vsak zvezek stane broširan Din 45— elegantno vezan Din 60—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Ceni, čitatel em se priporoča naslednje tvrdke

BLAŽ JANCAR

soboslikarstvo in pleskar LJUBLJANA, Breg 6

Elektromontazije za vse in pogosto, prodaja in preprodaja elektromotorjev, mehaničnih delov. Elektroprod. et. Ljubljana VI. Jernejeva c. št. 325.

K. Petenko

trgovina vseh vrst stvari in čevljarstvo po re. št. 940. Ljubljana Sv. Petra cesta 35

PRISTOL & BRICELI

Erkostikarja, Ljubljana Realna c. 4 - Sv. Petra c. 35 Tel. št. 2908 Ustan. 190

ILUSTRIRANI SLOVENE

LETNIK 1926 SE ŠE DOBI

Proda alna K. T. D.

(M. Ničman) Ljubljana Kopitarjeva ul. 2

Korespondenta

za srbohrvatski, slovenski in nemški jezik, po možnosti za takojšnji nastop

i š č e m o

Reflektanti marajo imeti odgovarjajočo prakso ter morajo perfektno obvladati tudi stenografijo iz gorenjih jezikov in strojepisje. Ponudniki, ki so delali pri mlinski stroki, imajo prednost. Oferte s prepisi spricavali in sliko ter z navedbo zahtev glede plače je nasloviti pod šifro »VELEMLIN« na Aloma Company, anonimna družba, Ljubljana.

Priložnostni nakup.

Najprimernejša darila so: volnene in flori nogavice, rokavice, triko perilo, puloverji, vestje, žepni robci, naramnice, kravate, srajce, ovratniki, ročni torbice, aktovke, dežniki, toaletna mila, športne potrebščine itd.

Le pri **Josip Petelincu, Ljubljana** blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Perfektne

lesni strokovnjak

ki obvlada popolnoma lesno industrijo in trgovino, in ki je obenem tudi knjigovodja-bilancist, se sprejme takoj pri veliki lesni tvrdki v Sloveniji. — Ponudbe pod »Lesni strokovnjak« na upravo lista.

3 mlekarje

teoretično in praktično izvežbane želi precej namestiti - MLEKARSTVO »ALPA« V SPLITU.

Ponudbe naj se pošljejo na gor. naslov z zahtevo plače

V neizmerni žalosti sporočamo pretužno vest, da je naša predobna mamica, stara mamica, sestra, teta in lašča, gospa

Neža Pogačnik

zasebnica

dne 31. januarja t. l. po daljšem trpljenju, previdena s tolažili svete vere, bogu vdano preminula. — Pogreb blage pokojnice bo na Svečnico 2. februarja t. l. ob 2 popoldne iz mrtvašnice Hiralnice sv. Jožefa na Vidovdanski cesti 9 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 31. januarja 1929.

Rodbina POGAČNIKOVA.

Zahvala

Vsem, ki ste našo zlato mamico obsuli s cvetjem, ji v življenju izkazovali ljubezen ter jo spremili na njeni zadnji poti, izrekamo globoko čutečo zahvalo.

Rodbina Bitenčeva.

Brez posebnega obvestila.

Potrjeni neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naša iskreno ljubljen soproga, oziroma mati in hčerka, gospa

Marija Tušek roj. Jerin

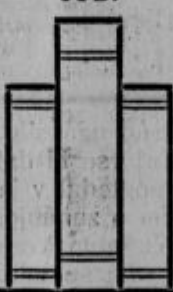
v sredo dne 30. januarja 1929 ob 15 po kratki in mukopolni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, v 23. letu starosti, bogu vdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v petek 1. febr. 1929 ob 11 popoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju. — Sv. maša zadušnica bo darovana dne 4. februarja 1929 ob 7 zjutraj v stolni in mestni župni cerkvi v Mariboru.

Maribor - Ljubljana - Podčetrtek, dne 31. januarja 1929.

Anton Tušek, soprog. - Marijan Tušek, sin. — Marija Zlender vdova Jerin, mati.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKO ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Ali že veste,

da dobi vsak, ki naroči »Radiowell«, za eno leto ali podaljša naročnino za eno leto.

Zastoj elektronko

SD 4 (avdionko) ali XD 4 (sklepno ojačevalnik)? Letna naročnina Din 250— in Din 10— za poštno premijo

Ali že poznate

najboljši mesečnik Evrope? Ako ne zahtevajte še danes število »FUNK-MAGAZIN« na oglede

Plačate samo na
WIENER RADIOVERLAG, G. M. B. H.
Wien I. Pestalozzengasse 6